

"COP29 tədbiri ölkəmizin tarixində bənzərsiz hadisəyə çevriləcək"

AZERBAIJAN
COP29 HOST

4

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 005 (6930)

12 yanvar 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur cənnətə çevrilir

Prezident İlham Əliyev: "Hədəfimiz 140 min keçmiş köçkününü öz dədə-baba torpaqlarına qaytarmaqdır"

2

Sülh sazişi ilə bağlı ERMƏNİSTANIN MÜƏMMALI MÖVQEYİ

12

"Jurnalistikamız keyfiyyətli inkişaf mərhələsinə qədəm qəyub"

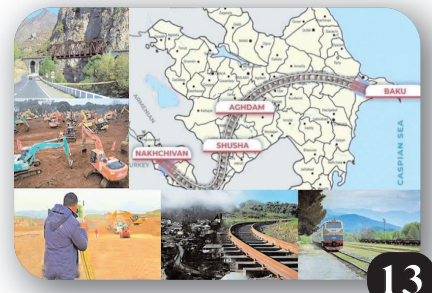
4

Şərqi ilk operası

10

Türkiyə İrana: dəhliz açılacaq!

13

Yumurta yumurtadır da...

14

Putin kepkalı Paşinyanı necə "ram etdi"?

6

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur cənnətə çevrilir

Prezident İlham Əliyev: "Hədəfimiz 140 min keçmiş köçkünün öz dədə-baba torpaqlarına qaytarmaqdır"

Bu gün Azərbaycanın yaratdığı tarixi reallıqların məntiqi nəticəsi olaraq ölkəmiz yeni mərhələni yaşayır. Azərbaycanın öz suverenliyinin bərpası, Qarabağın azad olunması, eləcə də Qarabağdan separatizmin təmizlənməsi yeni imkanlar yaratmış oldu. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri həm Vətən müharibəsində, həm də lokal antiterror tədbirləri zamanı peşəkarlığını, qarşısına qoyulmuş vəzifələri ən yüksək səviyyədə icra etmək məharətinə malik olduğunu bir daha nümayiş etdirdi. Artıq 30 ilə yaxın işğal altında olan və 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı azad olunan hər bir ərazidə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb. İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında genişmiqyaslı yenidənqurma, bərpa-quruculuq işləri davam etdirilir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə orada sürətli bərpa və yenidənqurma işləri aparılır.

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın uğurla icrası bu baxımdan böyük önəm daşıyır. Bölgədə müxtəlif sahələri əhatə edən layihələrin icrası məqsədilə dövlət büdcəsindən 2021-ci ildən bu günədək 12 milyard manata yaxın vəsait ayrılıb. Bununla yanaşı, bərpa və quruculuq işlərinə özəl investisiya cəlb olunması əsas məqsədlərdəndir. Azərbaycanın dilbər güşəsi Qarabağımız və Şərqi Zəngəzur müasir dünyamızda yeni dövrünü yaşayır. Qarabağımız müasir dünyanın ahəngində qurulur, ona yeni həyat verilir. Bu gün Zəfər qazanan Azərbaycan tarixin dövründə inkişaf yolu keçmiş Qarabağımızda böyük quruculuq işlərinə başlanılıb. Şuşada, Zəngilanda, Laçında və digər ərazilərdə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb.

"LAÇIN, FÜZULİ ŞƏHƏRLƏRİ, AĞALI, TALİŞ VƏ ZABUX KƏNDLƏRİ ARTIQ DİRÇƏLİR"

İşğaldan azad olunan hər bir şəhər, qəsəbə və kənd müasir məkana çevrilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibədə bildirdiyi kimi, "Bu günə qədər görülən işlər göz qabağındadır". Cənab Prezident bildirdi ki, bütün böyük infrastruktur layihələri ilə yanaşı, hesab edirəm ki, əsas nailiyyətimiz odur ki, beş yaşayış məntəqəsinə keçmiş köçkünlər qayıtmışlar: "Laçın, Füzuli şəhərləri, Ağalı, Talış və Zabux kəndləri artıq dirçəlir. Bu il həmin o yaşayış məntəqələrinə keçmiş köçkünlərin qaytarılması davam edəcək. Bu ilin investisiya Proqramı yaxın günlərdə mənim tərəfimdən təsdiq olunacaq, bir neçə dəfə artıq müzakirədən keçib. Həm Qarabağa, Şərqi Zəngəzura, həm də ölkəmizin digər yerlərinə aid investisiya Proqramı bizim əsas aletimizdir, bərpa üçün əsas aletimizdir. Bu il Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə infrastruktur layihələrinin hamısı davam etdiriləcək. Bunlar nəhəng layihələrdir".

"SUQOVUŞANI BİZ YENİDƏN QURDUQ"

Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfərdən üç il zaman ötməsinə baxmayaraq, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə abadlıq və quruculuq işləri uğurla və davamlı şəkildə həyata keçirilir. Ən əsası isə onu qeyd etmək ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tələblərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qayıdışımızla əzəli Qarabağ torpağında insanların rahat, firavan yaşamasına istiqamətlənib. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərin bərpası və Böyük Qayıdışın yüksək səviyyədə təmin edilməsi məqsədi ilə ardıcıl işlər görülür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həmin ərazilərə səfər etməsi və bərpa-quruculuq işləri ilə şəxsən maraqlanması, istehsal müəssisələrinin, sosial obyektlərin təməlqoyma, açılış mərasimlərində iştirak etməsi görülən işlərin sürətini artırmaqla yanaşı, keyfiyyətinin də yüksək olmasından xəbər verir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərinə əsasən, abadlıq-quruculuq işləri sırasında yolların yenidən qurulması, müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində çox mühüm layihələr icra olunur. Bütün bunlar Cənab Prezidentin düşünülmüş siyasətinin məntiqi nəticəsidir. İnkişaf və tərəqqi dövrünü yaşayan Azərbaycanın işğaldan azad olunan ərazilərində həyata keçirilən kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yaradılan güclü iqtisadiyyat ölkənin əsas inkişaf göstəriciləridir. Azərbaycanın iqtisadi gücü işğaldan azad olunan ərazilərdə yeni həyatın başlanmasına imkan verir. Azərbaycanın iqtisadi gücü, dinamik inkişafı işğaldan azad olunan ərazilərimizdə abadlıq-quruculuq işlərini sürətləndirir. Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, dövlətimiz güclüdür və siyasi iradənin gücü bütün çətinliklərə müvəffəq olur. "Bildiyiniz kimi, su anbarları, yollar, körpülər, demir yolları, məktəblər, xəstəxanalar, artıq başlamışdır onların inşaatı, bəziləri artıq istifadəyə verilmişdir. İcməli su xətləri, elektrik enerjisi ilə bağlı layi-

hələr, suvarma ilə bağlı qeyd etdiyim su anbarları, məsələn Sərsəng Su Anbarı - bu gün anbarda ancaq 50 faiz su var. Çünki işğal dövründə ermənilər ancaq onu istismar ediblər. Yəni, oraya bir qəpik də vəsait qoyulmamışdı. Xaçınçay Su Anbarı tamamilə məhv edilmişdi, indi bu yaxınlarda açıldı. Yaxın gələcəkdə Füzulidəki Köndələnçay Su Anbarının açılışını edəcəyik. Suqovuşanı biz yenidən qurduq, indi kanallar çəkilir. Ondan sonra Zabuxçay Su Anbarının inşası bu il tamamlanacaq, o da böyük ərazini suvarma suyu ilə təmin edəcək" - deyərək Prezident bildirdi. Reallaşacaq layihələr işğaldan azad edilmiş rayon, kənd və qəsəbələrin sosial-iqtisadi inkişafında çox mühüm rol oynayacaq. İrimiqyaslı layihələr sırasında beynəlxalq hava limanları, "yaşıl enerji" zonasının yaradılması məqsədilə pilot layihələr qismində bəzi yerlərdə "ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyalarının tətbiqinə start verilməsi və s. ərazilərdə aparılan abadlıq quruculuq işləri Böyük Qayıdışın təntənəsidir. Suqovuşanda təkə yol infrastruktur deyil, abadlıq-quruculuq işləri də davam etdirilir. Görülən işlərin davamı olaraq "Azərişiq" ASC tərəfindən Azərbaycanda ilk dəfə Tərtər rayonunun Suqovuşan qəsəbəsinə çəkilmiş 35 kilovoltluq müasir izolyasiyalı, kənar təsirlərdən mühafizəli və istismar xərcləri daha az olan kabel xəttinin təqdimatı, Suqovuşan qəsəbəsinə Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsinin açılışı olub. Xüsusi olaraq qeyd etməliyik ki, işğaldan azad edilən ərazilərdə hərbi hissələrin açılması, ən müasir texnikalarla təchizatı Azərbaycanın hərbi təhlükəsizliyinin xüsusi diqqətdə saxlanılmasının göstəricisidir. Onu da bildirmək ki, Suqovuşanda Turizm İnkişaf Konsepsiyası əsasında yaradılacaq turizm kompleksinin təməli qoyulub. Suqovuşan qəsəbədəki 144 şagird yerlik tam orta məktəbin binası təmir olunur. Əlbəttə ki, bu və ya digər irimiqyaslı layihələrə start verilməsi işğaldan azad edilmiş tarixi torpaqlarımızda aparılan abadlıq-quruculuq işlərinin miqyasının göstəricisidir. Dövlət başçısı qeyd edib ki, keçmiş köçkünlər qayıdanda artıq orada əkin-biçin üçün şərait olmalıdır: "Onu da bildirməliyəm ki, qayıdan keçmiş köçkünlərin məşğulluğu ilə bağlı bizim qurumlarımız ciddi məşğuldur və həm gedənə qədər onlar üçün treninqlər keçirilir, həm də yerlərdə yeni istehsalat sahələri, sənaye müəssisələri yaradılır və yaradılacaq. Ağdamda və Cəbrayılda iki böyük sənaye zonası artıq fəaliyyətə başlayıb və bu il o zonaların fəaliyyəti böyük dərəcədə genişlənəcək".

"XOCALI RAYONUNUN KƏRKİCAHAN, MALIBƏYLİ, TURSSU KƏNDLƏRİNİN DƏ BƏRPASINA ARTIQ START VERİRİK"

Yaşıl enerji zonası elan edilmiş Qarabağ

və Şərqi Zəngəzurdə genişmiqyaslı layihələr həllini tapır. Məlumdur ki, birinci pilot layihə olan "Ağıllı kənd" layihəsi Zəngilanda icra edildi. 2022-ci ildə Ağalıda köç başladı. Bu gün Ağalı kəndi dünyanın ən müasir kəndlərindən birinə çevrilib. Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış Zəngilan rayonunda "Ağıllı kənd" konsepsiyası əsasında yenidən salınmış Ağalı kəndinə sakinlərin köçürülməsi ilə başlanıldı. Qısa bir zamanda reallaşan infrastruktur layihələri, abadlıq və quruculuq işləri Azərbaycanın iqtisadi gücünü bir daha ortaya qoymuş oldu.

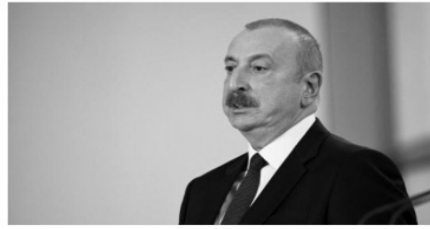
"Bütün bu infrastruktur layihələri imkan verir ki, biz bu il daha böyük sayda keçmiş köçkünləri öz dədə-baba torpaqlarına qaytararaq və onların bu il qaytarılacaq şəhərlər arasında beş şəhər - Şuşa şəhəri, Cəbrayıl şəhəri, Kəlbəcər şəhəri, Xankəndi şəhəri, Xocalı şəhəri olacaq" - deyərək Prezident diqqətə çatdırıb ki, Ağdam, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərinə isə keçmiş məcburi köçkünlərin 2025-ci ildə qayıtması nəzərdə tutulur: "Bununla paralel olaraq bir çox kəndlərdə, - hansılarda ki, mən təməl qoymuşam, - orada inşaat davam edəcək, bir neçə kəndə keçmiş köçkünlər qayıdacaqlar. Məsələn, Laçın rayonunun Sus kəndi hazır olacaq. Ondan sonra Xocalı rayonunun Kərkicahan, Malibəyli, Turssu kəndlərinin də bərpasına artıq start veririk. Kəndlər tamamilə dağılmış vəziyyətdədir. Mən Qarabağa son səfərim zamanı oraya baş çəkmişəm. Tamamilə dağılmış vəziyyətdədir, Malibəyli məscidi də dağılmış və vandallar ondan da peyin anbarı kimi istifadə etmişlər. Yəni, sadaladığım bu, ən azı şəhər və kəndlərə keçmiş köçkünlər qayıdacaq və 2026-cı ilin sonuna qədər o artıq bəyan edildi, hədəfimiz 140 min keçmiş köçkünün öz dədə-baba torpaqlarına qaytarmaqdır. Əminəm ki, biz buna da nail olacağıq. Onu da bir daha bildirməliyəm ki, bütün bunları biz öz daxili imkanlar hesabına edirik. Heç bir donor təşkilatı, heç bir digər tərəf bizə kömək göstərmir. Ancaq Özbəkistan və Qazaxıstan Füzulidə iki məktəbin tikintisi ilə bağlı bizə qarşılıqlı dəstəyi göstərmişdir, bütün qalan layihələr daxili imkanlar hesabına reallaşdırılır".

Həyata keçirilən məqsədyönlü və genişmiqyaslı layihələr Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının sürətlə dirçəlməsinə, əhalinin daimi-təhlükəsiz mükəmməlləşməsinə və davamlı iqtisadi aktivliyinin təmin olunmasına xidmət edir, habelə həmin ərazilərin yüksək inkişaf etmiş regiona çevrilməsi üçün şərait yaradır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

“Əliyev: Ciddi məsələ olarsa, ilk zəng edəcəyim şəxs Ərdoğandır”

Prezident İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsi Türkiyə mediasında geniş işıqlandırılıb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsi Türkiyə mediasında geniş işıqlandırılıb. Belə ki, dövlətimizin başçısının fikirləri Türkiyənin TRT, Anadolu Agentliyi, İHA, NTV, “Haber Global”, ATV kimi nüfuzlu KİV-lərində geniş yayımlanıb.

Anadolu agentliyində dərc olunan yazıda dövlətimizin başçısının ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə ən çox Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin ilə danışıqlar apardığına dair ifadələri əks olunub: “Bu da təbiidir, Türkiyə Prezidenti müharibənin ilk günündən son gününə qədər bizim yanımızda idi, Azərbaycana verdiyi siyasi və mənəvi dəstək bir çoxlarına bir mesaj idi”.

TRT-nin yayımladığı xəbərdə isə Azərbaycan Prezidentinin Zəngəzur dəhlizinin açılmasının önəmi barədə fikri xüsusi vurğulanıb, dövlətimizin başçısının çıxışından sitatlar tamaşaçıların diqqətinə çatdırılıb. Məlumatda Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycandan Azərbaycana insanlar və yüklər heç bir yoxlama aparılmadan keçməlidir. Əks təqdirdə, Ermənistan əbədi dalan kimi qalacaq və əgər, dediyim marşrut (Zəngəzur dəhlizi – red.) açılmazsa, biz Ermənistanla heç bir başqa yerdə sərhədi-

mizi açmaq fikrində deyilik” ifadələrinə yer verilib. Məqalədə, həmçinin dövlətimizin başçısının fevralın 7-nə təyin edilən növbədənə prezident seçkilərini şərtləndirən əsas amilləri açıqladığı bildirilib.

“Haber Global”da yayımlanan informasiyada isə Prezident İlham Əliyevin Fransanın Ermənistanı müharibəyə hazırladığını barədə sözləri diqqətə çatdırılıb: “Bu gün Ermənistanı silahlandıran, onlara ürək-dirək verən, onların hərbcilərini hazırlayan və növbəti müharibəyə hazırlayan ölkə Fransadır”. Xəbər dövlətimizin başçısının “Xankəndidə Bayrağın qaldırılması Zəfərimizin son nöqtəsi idi”, “Əsgərlərimiz böyük qəhrəmanlıq göstərdi”, “Bizimlə hədə-qorxu dili ilə, yaxud da təkəbbürlə davranmaq mümkün deyil”, “Zəngəzur dəhlizi açılmazsa Ermənistan zərər çəkəcək”, “Ermənistanı silahlandıran, müharibəyə hazırlayan ölkə Fransadır”, “Ciddi məsələ olarsa, ilk zəng edəcəyim şəxs Ərdoğandır” və “Azərbaycanlılar Qarabağa qayıdır” fikirlərindən ibarət alt başlıqlarla təqdim olunub. Bundan başqa, xəbərdə dövlətimizin başçısının Qarabağ Zəfəri, Xankəndidə, Xocalıda Azərbaycan Bayrağını ucaltması barədə fikirləri də diqqətə çatdırılıb.

“Haber Global” televiziya kanalında da Azərbaycan Prezidentinin müsahibəsinə dair süjet yayımlanıb. “İhlas” xəbər agentliyi

(İHA) dövlətimizin başçısının yerli televiziya kanallarına müsahibəsi barədə xəbəri oxuculara Prezident İlham Əliyevin “Ermənistanı silahlandıran, müharibəyə hazırlayan ölkə Fransadır” ifadəsindən ibarət sərəlvhə ilə təqdim edib. Məqalədə bildirilir ki, Azərbaycan Prezidentinin Qarabağ məsələsində ədalətin Zəfər çalması barədə sözləri sitat getirilib: “Ədalət zəfər çalıb, biz öz haqq işimizi yekunlaşdırmışıq və ədaləti özümüz bərpa etmişik... Halbuki, əfsuslar olsun ki, beynəlxalq aləmin əsas oyunçuları bizim bu fikrimizə şərik olmadılar. Əksinə, bizi ittiham etməyə çalışdılar, bizə qarşı müxtəlif təzyiqlər mexanizmlərini işə salmağa çalışdılar... Yəni, biz bu ədaləti, eyni zamanda, beynəlxalq müstəvidə siyasi və diplomatik savaş apararaq əldə etmişik. Ona görə bizim Zəfərimizin əhəmiyyəti daha önəmlidir”.

Yazıda Prezident Əliyevin Xankəndi və işğaldan azad edilən digər bölgələrimizdə Azərbaycan Bayrağını ucaltması, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunması, Fransanın bölgədə tərbiətçi fəaliyyəti və Ermənistanın silahlandırılması, dövlətimizin başçısının Türkiyə Prezidenti ilə bağlı fikirlərinə də geniş yer verilib.

“Star” qəzeti isə xəbəri “Əliyev: Ciddi məsələ olarsa, ilk zəng edəcəyim şəxs

Politika

Aliyev: Ciddi konu olursa ilk arayacağım kişi Erdoğan'dır

Azərbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, ülkesinin karşılaşacağı herhangi bir ciddi konuda ilk arayacağı kişinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olacağını söyledi.

Ərdoğandır” sərəlvhəsi ilə təqdim edib. Yazıda Prezident Əliyevin Vətən müharibəsi dövründə ən çox Türkiyə və Rusiya prezidentləri ilə danışıqlar aparması barədə fikrinə xüsusi yer verilib: “Türkiyə Prezidenti müharibənin ilk günündən son gününə qədər bizim yanımızda idi, Azərbaycana verdiyi siyasi və mənəvi dəstək bir çoxlarına bir mesaj idi”.

“Ölkəmiz UNICEF-lə yaxından əməkdaşlıq edir”

Yanvarın 11-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Uşaq Fondunun (UNICEF) Avropa və Mərkəzi Asiya ölkələri üzrə regional direktoru, Avropada qaçqın və miqrant məsələləri üzrə xüsusi əlaqələndirici Regina de Dominitsis ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və UNICEF arasında mövcud əməkdaşlıq gündəliyində duran məsələlər və gələcək əməkdaşlıq perspektivləri, habelə cari regional vəziyyət ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov ölkəmizin müstəqilliyinin bərpasının ilk günlərindən

BMT-nin müxtəlif ixtisaslaşmış qurumları, o cümlədən UNICEF-lə yaxından əməkdaşlıq etdiyini, xüsusilə Ermənistanın ərazilərimizi işğal nəticəsində qaçqına və məcburi köçkünə çevrilmiş uşaqlar üçün daha yaxşı təhsil və səhiyyə imkanlarının yara-

dılması sahəsində aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə uğurlu proqram və layihələrin həyata keçirildiyini qeyd edib. Qarşı tərəf hazırkı postmünaqişə dövründə vətəndaşlarımızın öz evlərinə ləyaqətli qayıdışının təmini istiqamətində görülən genişmiq-

aslı bərpa və yenidənqurma işləri, mina təhdidinə qarşı mübarizə barədə ətraflı məlumatlandırılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov, xüsusilə mina təhdidi ilə mübarizə sahəsində UNICEF-lə əməkdaşlıq çərçivəsində aparılan maarifləndirmə fəaliyyətindən bəhs edərək, bu istiqamətdə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini də bu təhdidə çəkməyin vacibliyini vurğulayıb.

Regina de Dominitsis UNICEF-in Azərbaycanla mövcud uğurlu əməkdaşlıq təcrübəsinin davam etdirilməsində maraqlı olduğunu, xüsusilə Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi cari ildə keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) və 2026-cı ildə keçiriləcək Ümumdünya Şəhərsalma Forumu çərçivəsində uşaq hüquqları sahəsində müxtəlif birgə təşəbbüslərin həyata keçirilə biləcəyini qeyd edib.

Postmünaqişə dövründə Azərbaycan tərəfindən məcburi köçkünlərin öz evlərinə qayıdışına istiqamətlənən bərpa və quruculuq fəaliyyətinin təqdirəlayiq olduğu, bu istiqamətdə UNICEF-in də prosesə dəstək göstərməyə hazır olduğu diqqətə çatdırılıb. Nazir Ceyhun Bayramov öz növbəsində COP29-a hazırlıq prosesində ilkin planlar barədə qarşı tərəfi məlumatlandırılıb.

“COP29 tədbiri ölkəmizin tarixində bənzərsiz hadisəyə çevriləcək”

“COP29 tədbirinin beynəlxalq miqyasda global əhəmiyyəti var”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Zahid Oruc deyib. Onun sözlərinə görə, bu, dünyəvi hərəkətdir: “Dünya əhalisi artır, hər zaman təbii nemətlər başqa silsilə ilə, insanların artımı isə ayrı qanunauyğunluq üzrə getdiyindən burada hər zaman balans axtarırları mövcuddur. Təəssüf olsun ki, dünyada siyasi liderlər bu formulu, sualı, dilemmayı çözmək üçün sərt metodlara əl atıblar. Bunlar da insanlıq üçün ağır nəticələr doğurub.

Təbii nemətləri qoruyub saxlamaq, sərvətlərə gələcək nəsillərin də nəzərindən yanaşmaq, yeraltı karbohidrogen ehtiyatlarının dünyada yaratdığı, global istiləşmə, karbonoksidinin ekoloji həyat üçün təhlükələri fonunda beynəlxalq platforma yaradılıb.

Istənilən dövlət bu tədbirə ev sahibliyi etməyə çalışır. Çünki yüzlərlə əhəmiyyətini görür. Birinci, şərq ölkəsi olaraq Azərbaycanda neftin kəşfinə etibarən bu resurs dominantlığı edib. Bütün sahələrdə: iqtisadiyyat, siyasət, idarəetmə, məişətdə aparıcı olub. Dünyada neft sendromu, holland sendromu, digər terminlər meydana gəlib. Azərbaycan dövləti bərpa olunan enerji mənbələrinin geniş tətbiqi və gələcəkdə onun ixracı üzərində mühüm layihələr həyata keçirir. Bu, özlüyündə COP29-un strategiyasına uyğun addımlardır. İstənilən beynəlxalq əhəmiyyətini deyəndə yüzlərlə dövlət başçısının Azərbaycana gəlməsi siyasi, milli, regional və beynəlxalq hadisədir. Hətta Qoşulmama Hərəkatı baxmayaraq ki, Azərbaycanın regional, beynəlxalq təhlükəsizlik siyasətində mühüm alternativdir, o belə COP29-la bir sıra məsələlərdə rəqabət apara bilməz. Ona görə ki, bu dövlətlərin məsələyə yanaşması siyasi məşqlər üzərindən qurulmur”.

“Ekoloji məsələlərə

ümumi münasibət odur ki, bəşəriyyətdə sərvətləri qoruyub saxlasınlar. Çünki 8 milyardan çox insan yaşayır. Dünyaya heç vaxt bu qədər əhali olmayıb. Biz mütləq elə qərarlar imzalamalıyıq ki, resurs dayanıqlılığını təmin edə bilək. Keçmiş sovet məkanında Azərbaycan bu tədbiri keçirildiyi ilk ölkədir. Bu, dövlətimizin indiyə qədər yürütdüyü siyasəti ilə səsleşir. Multikultural dəyərlər, çoxmədəniyyətlik, humanitar forumlar, sivilizasiyalararası dialoq çox önəmli məsələlərdir. Təcrid olunmuş qaydada biz Qarabağ məsələsi üzərinə gedə bilməzdik. Bu, haqq səsimizin eşidilməsini çətinləşdirirdi, tərəfdarlarımızın çoxalmasına mane olardı, müharibə apardığımızda nəticələri tanınmazdı. COP29 bunun nida işarəsidir. Millətimiz də əmin olacaq ki, bu, nə dərəcədə misilsiz tədbirdir” - deyə deputat bildirib.

O, sözlərinə əlavə edərək deyib ki, digər tərəfdən global şirkətlərin Azərbaycana gəlişi var: “Partnyor qurumlarla əməkdaşlıq sazişlərinin aparılması, beyin mərkəzləri, siyasi institutlar, müxtəlif ictimai hərəkətlərin iştirakı, media quruluşları, on günlərlə keçirilən bu tədbirdə 80 minin üzərində xarici heyət təmsilçiləri gözlənilirsə, Azərbaycanın iqtisadi, sosial, siyasi həyatında əhatə etmədiyi sektor qalmayacaq. Biz işğal dövründə yaşayanda, hər addımda Qarabağ, itirilmiş torpaq amilini axtarırdıq. Bu, strateji xətt idi. Bərpa olunan ərazilərimizdə ayrı-ayrı dövlətlər, şirkətlər tərəfindən işlərin qurulmasına səbəb olacaq. Antiterror hərəkatından sonra müxtəlif dövlətlərin əleyhimizə çıxardığı qərarlar sistemli xarakter daşıyırdı. Azərbaycanın beynəlxalq əhəmiyyəti həm də buna görə artacaq. Böyük lobbi institutları hər gün siyasi mərkəzlərdə əleyhimizə qərarlar istehsal etməklə məşğul idilər. COP29 bu prosesdə gerçəkləri görəcəkdir. Onlar Şuşaya, azad olunmuş torpaqlara getmək istəyəcəklər. Baxacaqlar ki, bizim xarici informasiya məkanına çıxardığımız xəbərlər doğru idi. Biz bərpa işlərində kimdənsə kömək istəməsək də, haqqımız var ki, beynəlxalq çağırışlar edək. Həmin dövlətlər özlərini bunu görəcəklər. Azərbaycanın iqtisadi imkanlarının artacağına şübhəmiz qalmır. Hesab edirəm ki, ölkəmizin gələcəyində enerji resursları, iqtisadiyyatda bərpa olunma siyasəti yalnız günəş, küləkdən istifadə ilə deyil. Burada bütün sahələrdə yenidən emal texnologiyaları, qabaqcıl texnikaların gətirilməsi vacib komponentdir. Avropa əməkdaşlıq təşkilatına daxil olan dövlətlərin çoxunda belə parametr var. İqtisadiyyat nə qədər texnologiya ilə təmin olunub? Onun əsasında qərar çıxarılır. Hər məhsul maya dəyərində dayanır. Beləliklə, COP29 tədbiri ölkəmizin tarixində bənzərsiz hadisəyə çevriləcək. 10 minlərlə gəncimiz beynəlxalq aləmə çıxış imkanları qazanacaqlar. Bu söhbətlər media resurslarında qorunub saxlanılır. Gələcəkdə görəcəyik, bu tədbir müqayisə olunmayacaq dərəcədə böyük hadisədir. Azərbaycanın gələcəyində yeni dövlət siyasəti üçün fərqli səhifə açılır. İnsanlar da bunu alqışlayırlar”.

Söylü Ağazadə

“İlk dəfə bir vətəndaşımız kosmosa gedir, qürur duy, Türkiyə”

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan “Milli Kosmos Proqramımız çərçivəsində ilk dəfə bir vətəndaşımızı kosmosa elmi missiyası ilə göndərmək məqsədimizə çatmağa çox yaxınıq. Qürur duy, Türkiyə” deyib. SİA bu barədə Türkiyə saytlarına istinad edir.

Sosial media hesabında Türkiyənin ilk kosmonavtı, Beynəlxalq Kosmik Stansiyada xidmət edəcək Alper Gezeravcının çəkildiyi videonu paylaşan Ərdoğan yazıb: “Türkiyə Milli Kosmos Proqramı çərçivəsində ilk

dəfə bir vətəndaşımızı kosmosa elmi missiya üçün göndərmək məqsədimizə çatmağa çox yaxınıq. Qürur duy, Türkiyə”. Qeyd edək ki, Türkiyənin ilk astronautu Alper Gezeravcı yanvarın

17-dən 18-nə keçən gecə Türkiyə vaxtı ilə saat 01.11-də Beynəlxalq Kosmik Stansiyaya yola düşəcək. O, 14 gün qalacağı Beynəlxalq Kosmik Stansiyada kosmosda elmi araşdırmalar aparacaq.

“Jurnalistikamız keyfiyyətli inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub”

Medianın inkişafı Agentliyinin sədri Əhməd İsmayilov bərabər seçiqabağı təşviqat imkanları və media subyektlərinin seçkilərdə fəaliyyətinin əsaslarına həsr edilən müşavirədə çıxışı zamanı bildirib ki, seçkilərin mediada işıqlandırılması, səmərəli kommunikasiyanın qurulması üçün bütün imkanlar yaradılıb.

Ə.İsmayilov vurğulayıb ki, növbədənəkar Prezident seçkiləri ölkənin siyasi həyatında əlamətdar hadisə olmaqla yanaşı medianın öz peşəkarlıq səviyyəsini nümayiş etdirməsi, cəmiyyəti ictimai məzmunlu məlumatlarla dolğun formada və operativ qaydada təmin etməsi üçün əhəmiyyətli fürsətdir: “Seçkilərin mediada işıqlandırılması, səmərəli kommunikasiyanın qurulması üçün bütün imkanlar yaradılmışdır. Söz və məlumat azadlığının təmin edilməsi, müntəzəqi qanunvericilik bazasının formalaşdırılması, redaksiyaların müstəqilliyinin gücləndirilməsi istiqamətində son illər həyata keçirilən sistemli tədbirlər nəticəsində Azərbaycan mediasının peşəkarlıq səviyyəsi daha da yüksəlmiş, jurnalistikamız keyfiyyətli inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Yeri gəlmişkən, dünən Prezident

yerli televiziya kanallarımızın əməkdaşlarına verdiyi əhatəli və konseptual xarakterli müsahibəsində növbədənəkar Prezident seçkilərini zəruri edən amillərlə bağlı öz dəyərləni fikirlərini bildirmiş, bu mərhələni dövlətçilik tariximizdə yeni dövrün başlanğıcı adlandırıb. Təbii ki, 30 il ərzində işğal altında olmuş ərazilərin işğaldan azad edilməsi və suverenliyimizin tam bərpa olunması yeni dövrün başlanğıcıdır. Prezident seçkiləri ilk dəfə olaraq müstəqil Azərbaycanın bütün ərazisində keçiriləcəkdir. Dövlət başçımızın da vurğuladığı kimi, prezident seçkiləri dövlətçilik tariximizin yeni dövrünə, yeni inkişaf mərhələsinə xeyir-dua verəcəkdir”.

Manatın məzənnəsi üçün təhdid varmı?

“Hazırkı vəziyyətdə manatın məzənnəsi üçün hansısa təhdid yoxdur. Bunu SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov deyib. Onun sözlərinə görə, Mərkəzi Bankın öhdəliyini yerinə yetirmək üçün Dövlət Neft Fondunun transferlərindən olan qalıqlar belə qalmaqdadır: “Yəni dollara olan tələbat o səviyyədə deyil ki, manata hansısa təhdid yaratsın”.

Ekspert qeyd edib ki, neftin qiyməti 60 dollar olaraq götürülür: “Amma hazırkı nisbi ucuzlaşmalar belə büdcədə götürülmüş qiymətdən kifayət qədər yuxarı səviyyədədir. Eyni zamanda dollara olan tələbatın yuxarı olmaması xarici valyutanın ölkədən çıxarılma kanallarının nəzarətdə olması manatın məzənnəsi ilə bağlı hansısa bir riskin artmasına imkan vermir”.

Rəşid Qarayev

Böyük hədəflər üçün BÖYÜK QAYIDIŞ!

Ötən illərdə oluğu kimi, 2024-cü ildə də həyata keçiriləcək bütün tədbirlər işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin milli iqtisadiyyata sürətli inteqrasiyası, müasir infrastrukturla təmin olunması və layiqli yaşayış şəraitinin, sosial rifahın yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı işlərə mühüm töhfə verəcək

Azərbaycan öz torpaqlarını azad etməklə dayanıqlı sülhə, tərəqqiyə əsaslanan, bir çox ölkələrə nümunə olan, irimiqyaslı bərpa-quruculuq layihələri ilə səciyyələnən tarixi inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoyub. 2030-cu ilədək Azərbaycanın beş Milli Prioritetindən biri işğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdışdır. Bu prioritet məsələlərlə bağlı Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən indiyə qədər, təxminən, 11 milyard manat vəsait xərclənib. 2024-cü ilin dövlət büdcəsində məhz 4 milyard manat vəsaitin Qarabağa xərclənməsi nəzərdə tutulur. Bu da işğaldan azad olunmuş ərazilərdən məcburi köçmüş insanların geri qayıdışı ilə bağlı problemlərin həllində maliyyə mənbəyi kimi çıxış edəcək. 2022-2026-cı illər ərzində "Böyük Qayıdış"ın bərpasını həyata keçirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Proqramı

qəbul edilib. Nəzərdə tutulan Dövlət Proqramının həyata keçirilməyi təqdirdə 2022-2026-cı illərdə 34 min ailənin, təxminən 140 min insanın Qarabağa qayıdışı təmin edilmiş olacaq. Qeyd edək ki, təkcə 2023-cü ildə 5 minə yaxın keçmiş məcburi köçkün öz doğma torpaqlarına qayıdıb. Belə ki, Füzuli şəhərinə - 380 ailə, 1392 nəfər, Laçın şəhərinə- 383 ailə, 1475 nəfər, Ağalı kəndinə - 175 ailə, 871 nəfər, Talış kəndinə- 20 ailə, 90 nəfər, Zabux kəndinə - 203 ailə, 783 nəfər köçürülüb. Ümumilikdə indiyədək işğaldan azad edilmiş ərazilərə 1161 ailə, 4611 nəfər köçürülüb. Həmçinin müasir tələblərə cavab verən zəruri sosial-texniki infrastrukturun qurulduğu şəhər və kəndlərdə sakinlərin rahat və təhlükəsiz yaşaması üçün hər cür şərait yaradılıb. Artıq Ağalı, Talış kəndlərində, Füzuli şəhərində, Zabuxda, Laçında həyat bərpa olunub.

edilmiş ərazilərimizin milli iqtisadiyyata sürətli inteqrasiyası, müasir infrastrukturla təmin olunması və layiqli yaşayış şəraitinin, sosial rifahın yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlərə mühüm töhfələr verəcək. Bildirmək yerinə düşər ki, 2022-2026-cı illəri əhatə edən "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"na əsasən 100 yaşayış məntəqəsindən 52-nin layihəsinin konseptual həlli qəbul edilib, dövlət başçısı tərəfindən 29 yaşayış məntəqəsinin təməli qoyulub. Ümumilikdə 2021-2023-cü illərdə dövlət başçısı tərəfindən 105 layihənin təməli qoyulub, onlardan 63 müxtəlif təyinatlı tikinti obyektinin açılışı baş tutub. Cəmi 9 aya inşa edilmiş Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının ardınca Zəngilanda ikinci hava limanı istifadəyə verilib, Laçın rayonunda hava limanının tikintisi isə sürətlə davam etdirilir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə indiyədək məktəblər, xəstəxanalar, otellər, konqres mərkəzləri tikilib istifadəyə verilib. 22 yol layihəsindən 6-nın tikintisi artıq başa çatdırılıb, Bərdə-Ağdam, Horadiz-Ağbend demir yolu xətləri üzrə tikinti işləri davam etdirilir.

Görülən genişmiqyaslı fəaliyyətlə,

Prezident İlham Əliyev 2024-cü ildə bir neçə yaşayış məntəqəsinə də keçmiş köçkünlərin, qaçqınların qayıdacaqlarının, il ərzində Kərkicahan, Malibəyli, Turşsu kəndlərinin tam bərpa ediləcəyinin, eyni zamanda il ərzində Xocalı və Xankəndi sakinlərinin də öz evlərinə qayıdacaqlarının xoş müjdəsini verib.

Xankəndi sakinlərinin bu il öz evlərinə qayıdışına start verilməsi Ermənistandakı revanşist qüvvələrin spekuliyalarına da son qoyacaq. İşğaldan azad edilən ərazilərimizdə sürətlə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri, təməli qoyulan kəndlər, obyektlər Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun tezliklə Azərbaycanın çiçəklənən diyarına çevriləcəyindən xəbər verir. Həyata keçirilən bütün bu tədbirlər işğaldan azad

ətdə ən əsas yerlərdən birini əhalinin rahat yaşaması üçün vacib sayılan müasir kommunal təminatların həyata keçirilməsi tutur. Bölgənin enerji təminatı məsələləri sürətlə həll edilir - yeni 12 su elektrik stansiyası, 12 yarımstansiya istifadəyə verilib. Bir sıra istiqamətlər üzrə isə artıq magistral qaz xətlərinin tikintisi həyata keçirilir.

Böyük Qayıdış Dövlət Proqramı çərçivəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdacaq sakinlərin ev, iş məsələlərinin həlli ilə yanaşı, təhsil almaq hüququnun təmin edilməsinə də ciddi fikir verilir. Ona görə də Qarabağ və işğaldan azad olunmuş digər ərazilərdə müxtəlif təhsil ocaqlarının yaradılması da mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdən biri hesab olunur. 2023-cü il noyabrın 28-də

Prezidenti İlham Əliyevin "Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında" Sərəncam imzalanması bu istiqamətdə atılan ən önəmli addımlardan biri kimi yadda qaldı. Sərəncama əsasən, Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Qarabağ Universiteti" publik hüquqi şəxs yaradılır. Sənəddə qeyd edilir ki, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq, həmin bölgələrin yenidən qurulması, dayanıqlı inkişafı və yüksək həyat səviyyəsinin təminatı üçün genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri həyata keçirilir. Zəruri tədbirlərdən biri də "Qarabağ Universiteti"nin yaradılmasıdır. Qarabağda yüksək ixtisaslı kadrların hazırlığını həyata keçirən ali təhsil müəssisəsinin təşkili azadlığa qovuşmuş ərazilərin iqtisadi potensialı, eləcə də əmək bazarının tələbləri baxımından son dərəcə vacibdir.

Ümumiyyətlə, tarixən Qarabağda elmə, təhsilə xüsusi qayğı göstərilib və bu məsələ daim diqqətdə saxlanılıb. Bu baxımdan azad olunmuş ərazilərdə ilk ali təhsil müəssisəsinin məhz Xankəndidə yaradılması xüsusi önəm daşıyır. Bu addım həm də regionda yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Qarabağın sürətlə məskunlaşması və yüksək inkişafı baxımından sözügedən universitet önəmli missiya daşıyır və şübhəsiz gələcəkdə perspektivli ali təhsil müəssisələri sırasında yer alacaq. Regionda modern universitet modelinin bənzərsiz nümunəsi olacaq Qarabağ Universiteti bölgədə, eləcə də ölkəmizdə insan kapitalını formalaşdıracaq yeni ali təhsil müəssisəsi kimi həyatımıza daxil olacaq. Qarabağ Universitetində 2024-2025-ci tədris ilində 800-1000 tələbənin təhsil alması planlaşdırılır. Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev mətbuata açıqlamasında deyib. O bildirib ki, bu rəqəmin 2025-2026-cı illərdə 1600-2000, 2026-2027-ci illərdə 2500-3000, 2027-2028-ci illərdə 3500-4000-ə çatması ehtimal olunur. Universitetdə əsas və idarəetmə heyətinin ərazisində daimi 30-40 nəfərin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Professor və müəllim heyətinin intensiv modullar əsasında səfəri və onlayn qaydada tədrisin təşkili planlaşdırılır. Müəllimlər Şuşa şəhərində və ya Xankəndidə universitetin kampusunda yaşayacaqlar. Universitet 3 korpus, 119 auditoriya, 2 kitabxana, 2 idman zalı, 1 yataqxanadan ibarət olacaq.

Sevinc Azadi

“COP29 regiona sabitlik və sülh gətirəcək”

“COP29 beynəlxalq konfransına ev sahibliyinə nail olmaq çox dəqiq və düşünülmüş diplomatik addımlarımızın nəticəsində mümkün olmuşdur”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Azər Badamov deyib. Deputat sözlərinə belə davam edib: “COP-29 tədbirinin keçirilməsi ölkəmizin böyük potensialının dünyaya nümayişi olacaqdır. Çünki 70 minə yaxın xarici qonağı qəbul etmək və onları məmnun salmaq bu gün hər bir ölkənin iqtisadi və siyasi gücündə deyil. COP29 həm də regiona sabitlik və sülh gətirəcəkdir. Belə mötəbər tədbirlər ancaq ictimai-siyasi sabitliyi təmin olunmuş, iqtisadi imkanları geniş ölkələrdə keçirilir. Düşmənlərimizin bütün

cəhdlərinə baxmayaraq bu tədbirin Azərbaycanla keçirilməsinə dünya birliyinin hə deməsi ölkəmizə olan böyük hörmət və qazandığımız etibar və nüfuzun göstəricidir.

Azərbaycan özünün yaşıl enerji gündəliyini müəyyən etmiş ölkədir. Bu gün ölkəmiz bərpaolunan enerji

hərəkətə keçir və feyk neyus mətbuat orqanlarında COP 29-un prezidenti ətrafında reallığı əks etdirməyən və gülüş doğuran yazıları dərc etməyə başladılar. Azərbaycanın Zəfərini və uğurlarını həzm edə bilməyən ölkələrə rəğmən biz bu tədbiri yüksək səviyyədə keçirməklə onlara öz cavabımızı bir daha vermiş olacağıq.

Azərbaycan neft-qaz ölkəsi olmasına baxmayaraq özünün yaşıl enerji gündəliyini müəyyənləşdirərək global miqyasda töhfələr verir. O cümlədən bu tədbirə dünyanın hər bir yerindən yüksək səviyyəli qonaqlar gələcəklər. Bu, həm də Azərbaycanla əməkdaşlıq etmək istəyənlərin dairəsini genişləndirəcək. Azərbaycan COP29 çərçivəsində dünyanın mərkəzi olacaq. Bütün dünyanın diqqəti Bakıda olacaq. Azərbaycanda BMT Baş Assambleyasının tədbirlərindən fərqli olaraq real iş aparılacaq.

Müzakirələr, ola bilər müəyyən fikir toqquşmaları, yeni maraqlı bir prosesə Azərbaycanın rəhbərlik etməsi, qürurverici tarixi hadisə olacaqdır”.

Ayşən Vəli

potensialının reallaşdırılması istiqamətində öndə gedən ölkələrin arasındadır. Amma COP29 -a prezidentliklə bağlı məsələ müzakirə olunmağa başlayanda yenə də Azərbaycanı istəməyən qüvvələr

Nəsildən-nəslə ötürülən irsi xəstəliklər necə müalicə oluna bilər?

İrsi xəstəliklər, onların növləri, yaranma səbəbləri və müasir müalicəsi barədə həkim danışdı. “Birinci, irsi və anadangəlmə xəstəliklərin fərqi bilməliyik”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında həkim Taniel Eyvazov deyib. O, bildirdi ki, anadangəlmə xəstəliklərə verə, ispit kimi xəstəliklər aiddir: “Təəssüf ki, irsi xəstəliklər çox yayılıb, sayı da artır. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının verdiyi son məlumatlara görə anadan olan uşaqların 6%-i bu və ya digər formada genetik xəstəliklərlə dünyaya gəlir. Buraya müəyyən yaş həddinə çatanda özünü göstərən xəstəliklər də daxildir. İrsi xəstəliklər nəsildən-nəslə ötürülür. Bəs bunların səbəbi nədir? Bu xəstəliklər orqanizmdə gen və xromosomlar vasitəsilə, yeni onların mutasiyası, quruluşunun dəyişməsi, xromosomun miqdarının artması və ya azalması nəticəsində baş verir. Hazırda 4-6 min gen xəstəliyi haqqında məlumat verilir. Ən çox ağıl zəifliyi, psixi xəstəliklər, şizofreniya, boyun inkişafdan qalması, şəkərli diabet, allergik xəstəliklər, asma, dəri xəstəlikləri, epilepsiya, sonsuzluq, hipertoniya, karlıq, korduq rast gəlinənlər içərisindədir.

İrsi xəstəliklərin yaranma səbəbində quhum evliliklərinin də rolu var. Xəstəliyin üzə çıxmasına ətraf mühit, radiasiya, ekologiya, qidalanmanın pozulması, pis vərdişlər təsir edir. Bu zaman gizli qalan irsi dəyişikliklər üzə çıxır, genlərin dağılması görünür. Xromosomların, genlərin işləmə fəaliyyəti azalır, bəzən dayanır. Nəticədə irsi xəstəliklər ortaya çıxır. Stress də əsas səbəblərdəndir. Ona görə sağlam həyat tərzi vacibdir”.

Onun sözlərinə görə, evvələr irsi xəstəliklərin müəyyən olunmasında çox bəsit, uyğunsuz fikirlər var idi: “Təbabətin inkişafından sonra evvədən irsi xəstəliyin ola biləcəyini müəyyən etmək mümkündür. Etiraf etmək lazımdır ki, genlərlə baş verən irsi xəstəliklərin müəyyənləşdirilməsini bilmək hələ ki, mümkün deyil. DNT-nin yerlərinin müəyyən edilməsi kimi müasir

diagnostik metodlar həddindən artıq yüksək vəsait tələb edir. Yaxşı olar ki, müalicəsi və qarşısının alınması ilə məşğul olunsun. Ölkəmizdə də qanun şəklindədir ki, evlənen şəxslər arasında qan analizi aparılmalıdır. Eyni zamanda Hamiləlikdə diqqətli olmaq lazımdır. Hamilə qadına mikroçiplər yerləşdirilir və nəzarətdə saxlanılır. Bununla da körpə müşahidə edilir, irsi xəstəlik təsbit olunur. Əl çatan hal kimi hamiləliyin 18 həftəliyində ultrasəs müayinəsindən keçmək lazımdır”.

Sözlərinə davam edən həkim sonda deyib: “Müalicəni də vaxtında etmək lazımdır. Uşaq anadan olduqdan sonra boyun qısa olduğunu göstərən hallar varsa, ən gec 2-3 ayda edilməlidir. Gecikəndən sonra istənilən effekti vermir. Cərrahi müalicələrdə, dalağın çıxarılması, sümük iliyinin dəyişməsi, timus vəzinin transplantasiyası ağır hallardır, məqsədmüvafiq olmur. Vitaminlərin köçürülməsi, insulinin verilməsi, qoruyucu maddələrin bədəndə daxil edilməsi, müalicəvi qidalanma daha uyğundur. Amma etiraf edək ki, hələ də bu sahədə müalicə istənilən səviyyədə deyil. Dünya üzrə geniş tədqiqat işləri aparılır”.

Söylü Ağazadə

MƏTLƏB

Mettebsalahov@mail.ru

Putin kepkalı Paşinyanı necə “ram etdi”?

Nikol Paşinyan - 2018-ci ilin mayın 8-də Ermənistanda “Qarabağ klanı”na qarşı güclü etiraz dalğası üzərində hakimiyyət sükani arxasına keçən bəstəboy erməni... Düzdür, Nikol hakimiyyətə yiyələndiyi ilk aylarda ictimai rəyə özünü “inqilabçı novator” kimi təqdim etməyə çalışsa da, sonrakı müddətdə açıqlamaları və atdığı addımlarla ən diletant və klassik tiranlardan biri olduğunu sübuta yetirdi. İrəvan küçələrində erməni xalqının nifrətlə yanaşdığı qaniçən Serj Sarkisyan-Robert Koçaryan cütliyinə qarşı keçirilən aksiyalarda önə çıxan bu xırda saqqallı, bəstəboy Nikol, hakimiyyətə atılan kimi olmazın təxribat oyunları qurmağa başladı. Belində çantası, həm də “inqilabçıdan” daha çox dərviş obrazını xatırladan bu saqqallı erməni siyasətçi sanki “xüsusi missiya” üçün hakimiyyətə gətirildiyinə eyham vururdu. Min cür təxribata baş vurur, sanki ənənəvi stereotipləri dağıtmağa çalışırdı. Ən sonda Ermənistanın özünü “ağlar” qoydu. Əslində, N.Paşinyan uzun illərdir Ermənistan barədə üyüdülmüş yalan məşininin özünü darmadağın ETDİRDİ...

N.Varvaroviç hakimiyyətinin ilk illərindən Azərbaycana qarşı aqressiv mesajları ilə yanaşı, həm də Ermənistanın köçəri dövlət kimi yarandığı gündən ona sahiblik edən Rusiyaya qarşı da hücum etdi. Ermənistanın baş naziri o dərəcədə hiyləgər və qarışıq təxribat oyunları oynamağa başladı ki, hətta ən ayıq pragmatiklər belə onun kimin “adamı” olmasına, kimə “işlədiyinə” dair konkret fikir söyləməyə çətinlik çəkirdilər. Hətta bir ara siyasi fikir sahibləri iki cəbhəyə bölünmüşdülər: N.Paşinyanı qərbin adamı və əksinə Vladimir Putinin Ermənistanı təyin etdiyi yeni canişin elan edənlər. Bu məsələdə tərəddüd üçün ən tutarlı fakt bilirsiniz nə idi? Rusiyanın hərbi qüvvələri Ermənistan ərazisində, bu qondarma ölkə yüz illərdir Moskvanın kəbinsiz arvadı obrazında yaşayırdı. Belə olan halda rəsmi İrəvanın birdən-birə Rusiyaya diş qıcayıb birbaşa qərbə tərəf meyillənməyi nə dərəcədə real görünür?

Düzdür, bu da tarixi faktdır ki, Ermənistan zaman-zaman ingilislərə də, amerikalılara da, türklərə də “sevgi” göstərmiş, özünü havadan-havaya soxub. Yəni, bir neçə tərəfə “oynamaq” erməni genlərində rast gəlinən adətdir. Amma indiki situasiyada bunu yenidən Rusiyaya qarşı sərgiləmək cəsarəti... müəmmalı məsələ kimi görünürdü. Əlbəttə, Qərb keçmiş sovet ərazilərində belə siyasi kukullardan “qəhrəman” obrazı yaradıb oyunlar çıxarmağı çox sevirdi. Amma zaman göstərdi ki, hakimiyyətə cırıq ayaqqabılarda gətirilən erməni baş nazir hər iki cəbhəyə “işləmək” rolundadır. Erməni hiyləgərliyi, erməni xəbisliyi...

Xüsusilə, Azərbaycanın ədalətli zəfəri ilə bitən 44 günlük müharibədən sonra hazırkı Ermənistan hakimiyyətinin birbaşa qərbə meyil salması, hətta yaxın bir-iki il ərzində Rusiyanın nəzarət dairəsindən uzaqlaşmaq siyasəti daha qabarıq hal almışdı. N.Paşinyan hökumətinin KTMT tədbirlərini boykot etməsi, iqtisadi Şuranın toplantısında erməni baş nazirin qərribə eyhamlar səsləndirməsi onun tamamilə Rusiyadan qopduğunu yəqinləşdirməyə əsas verirdi. Amma sadəcə əsas verirdi, sən demə, tam yəqin deyildi. Çünki Sankt-Peterburqda keçirilən MDB sammitinə qatılmaqla V.Putinin səcdəgahına döndüyünü, Kreml sahibi ilə əcəl oyunu oynamağın sonunun ölümcül olacağını yəqinləşdirmiş oldu hiyləgər və kepkalı erməni baş nazir. “Gözü çıxmış qardaşlarından” dərs aldı Nikol Varvaroviç. Anladı ki, okeanın o tayında olanlardan fərqli olaraq V.Putin Ermənistanın başının üzərindədir və istənilən vaxt N.Varvaroviçi “yerin dibinə soxub çıxarmaq” imkanındadır...

Vaxtı ilə Mixail Saakaşvili qızıqdırıb Rusiyanın üstünə gəndərən qərb liderləri, indi Bizanaşviliyin məhbəsində son günləri yaşayan Mişaya dərmanpulu belə yollamırlar. Bir neçə il əvvəl Avropanın “qəhrəmanı” kimi ayaq üstündə alqış aldıqları aktyor Vladimir Zelenskini indi qurbanlıq quzu kimi V.Putinin qarşısına yem kimi atan da qərb siyasətçiləri deyilmi? V.Putin erməni baş nazirə Moskvasız bir heç olduğunu, siyasi sonluğunun M.Saakaşviliyin sonluğundan daha bətər olacağını özünəməxsus “dillə” anlatmamış olmaz. 2008-ci ildə ovaxtkı Fransa prezidenti Nikola Sarkozinin qalstukundan yapışıb onun altını islatdığı kimi...

Son illərin yeni dəbi - ELEKTRON SİQARETLƏR

Dünyanın bəzi ölkələrində elektron siqaretlərlə bağlı yeni təhlükə yaranıb. Son illərin bir dəbi də məhz onlardır – elektron siqaretlər. Guya ki, adi siqaretdən zişansızdır, siqareti tərk etmək istəyənlərə kömək olur. Sən demə, onun adi siqaretdən heç bir fərqi yoxmuş, az zişanlı da deyilmiş, əksinə, eyni dərəcədə zişanlıymış. Bəs, görəsən, elektron siqaretin hansı fəsadları var? SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

istifadə edirlər.

Tütün məhsulları ilə mübarizə yollarından biri kimi nəzərdə tutulsa da, sonradan bəlli olan əks təsirlərə görə bəzi ölkələrdə elektron siqaretlər qadağan olunub.

Məsələn, ABŞ-nin Qida və Dərman Təşkilatı (FDA) ötən il meyvə, şəkər, nanə, şirniyyat ətirli bütün elektron siqaretlərin istehsalı və satışının qadağan olunması

siqaretin yaratdığı EVALI (E-cigarette or vaping product associate lung injury, Elektron siqaret və ya vaping məhsulu ağciyər zədələnməsi) xəstəliyinə ilk yoluxma halı qeydə alındı. 2020-ci ilin əvvəlində isə bu xəstəliyə ABŞ-da 2758 nəfər yoluxmuşdu, 64 nəfər isə dünyasını dəyişmişdi.

Elektron siqaret

sorogen sayılır. Siqaret çəkən şəxslərdə ürək-damar xəstəlikləri riski 2, xərçəng riski isə 20 dəfə artıq olur. Onların sidik kisəsində ağciyər və mədə xərçənginə daha çox rast gəlinir. Siqaretdən istifadə edənlərdə xərçənglə yanaşı, digər ağciyər xəstəlikləri və astma kimi hallara rast gəlinir. Onlarda damarlarda daralma olduğuna görə, insult, infarkt kimi xəstəliklər çox olur. Həmçinin, diabet riski də artır.

Elektron siqaretlərə gəldikdə isə, onların bir neçə növü var: nikotin və nikotinsiz olanlar.

Nikotinli olanlardan siqareti tərgitmək üçün istifadə edirlər. Çünki bundan istifadə zamanı normal siqaretdən daha çox nikotinə məruz qalırlar.

Nikotinsiz növlər isə siqaret çəkən zaman verilən tütünün simillizasiya edir və buna görə tərcih olunur. Onların müxtəlif aromada olanları var. Elektron siqaret normal siqaret qədər zərərli olmasa da, faydalı da deyil. Belə ki, mədəbağırısaq sisteminə zərər verir, mədə turşuluğu və mədə xorası riskini artırır, ağciyərlə onların yağının damcı şəklində düşməsi və orada uzun müddət qalması burada müəyyən xəstəliklər yaradır. Bu daha çıx qıcıqlanma yaradaraq öskürəyə səbəb olur. Bura bronxal asma da aiddir. Elektron siqaretin faydası yoxdur. Tək faydası siqareti tərgitmək üçün keçici metoddur. Həm elektron, həm də adi siqaret qırtlaq xərçəngi riskini artırır. Çünki qıcıqlanma yaradır".

Elektron siqaret xərçəngə səbəb olur

Tədqiqatçılar elektron siqaretin xərçəngə səbəb ola biləcəyi qənaətinə gəliblər. Alimlərin fikrincə, elektron siqaretdən istifadə 10 il ərzində xərçəngin yeni dalğasına səbəb ola bilər.

"Francis Crick" İnstitutunun (FCI) tədqiqatçıları elektron siqaret çəkməyin siqaretdən daha təhlükəsiz olduğunu deyirlər, lakin onlar bu siqaretlərin gələcəkdə uzunmüddətli sağlamlıq riskləri daşdığını da istisna etmirlər.

Elektron siqaretlər siqaret çəkənlər tərəfindən siqareti tərgitmək üçün geniş istifadə olunur. Britaniyada təxminən 3,6 milyon

Elektron siqaret nədir?

Elektron siqaretdə nikotindən, müxtəlif iylerden və qatqılardan ibarət maye var və bu maye qızılı buxara çevrilərək nəfəs borusu vasitəsilə ağciyərlərə yayılır.

Mütəxəssislər bunun ağciyər reaksiyalarına, tənəffüs çatışmazlığına və reanimasiya şəraitində müalicə tələb edən problemlərə səbəb olduğunu söyləyirlər.

Türk Toraks dərmanının araşdırmasına görə, elektron siqaretlərin tərkibində müxtəlif kimyəvi maddələr var:

- propilen
- qlikol
- qliserin
- etilen spirti
- polietilen qlikol (PEG400)
- diasetil dietilen qlikol
- amino-tadalafil
- rimonabant
- kannabinoid
- nitrozaminlər
- formaldehid
- asetaldehid ketonu
- merkuri
- tetrametilpirazin
- qurşun
- nikel
- xrom

- nikotin
- süni qoxular

Bəs elektron siqareti populyarlaşdırın səbəblər hansılardır?

"E-siqaret zərərsiz alternativ kimi təqdim olunur"

Onların təhlükəsiz olduğunu demək üçün əlimizdə kifayət qədər və uzunmüddətli elmi sübutlar yoxdur. Bunun əksinə qısa müddətdə çox mənfi nəticələr olduğuna dair məlumatlar çıxmağa başlayıb. Əlimizdə dəqiq məlumatlar olmasa da, dünyada olduğu kimi, Türkiyədə də gənclər və uşaqlar arasında elektron siqaretdən istifadə artmaqdadır.

"E-siqaretdən siqaret bazarını aktiv saxlamaq üçün istifadə edirlər"

Ekspertlər bildirirlər ki, məqsəd siqaret çəkənlərə daha az zərər vermək deyil, e-siqaretin tərkibindəki nikotin sayəsində asılılığı davam etdirməkdir. Bu siqarete keçənlərin yenidən adi siqarete qayıtması halları çox yaygındır. Ona görə də hesab olunur ki, şirkətlər tütün/nikotin asılılığını və dolayısıyla siqaret bazarını aktiv saxlamaq üçün e-siqaretlərdən

barədə qərar çıxarıb. Xüsusilə uşaqlar və gənclər arasında xüsusi iyli elektron siqaretlərin geniş yayılması, orqanizmdə yaranan fəsadlardan dolayı xəstəxanalara müraciətlərin çoxalması ABŞ hökumətini bu addımı atmağa vadar edib. Veypinq kiçik bir cihaz vasitəsi ilə icra olunur, tərkibindəki maye isidici elementlərin üzərinə verilir və buxarlanaraq aparatın siqarabənzer hissəsinə yönəlir. Buxarlanan maye tərkibinə görə fərqlənir, lakin əsasən 3 hissədən ibarət olur: propilen qlikol, bitki qliserini, distillə edilmiş su. Bundan əlavə, nikotin, boyaq maddələri və aromatizatorlardan istifadə olunur. Nikotinin faiz nisbəti 0%-dən 3.6%-ə kimi dəyişə bilər. Mayenin tərkibi ilə bağlı standartların olmadığı və keyfiyyət yoxlanmasında aparılmadığına görə, tərkibinə əlavə toksik maddələr də qatıla bilər.

Elektron siqaretlər Braziliya, Kanada, Danimarka, Türkiyə, Norveç, Avstraliya, Uruqvay, İordaniya, İtaliya, BƏƏ-də qadağan olunub. 2008-ci ildə ÜST tərəfindən elektron siqaretlərin nikotinəzəddi təsirinin sübut olunmadığı müəyyən edilib və sağlamlığa zişansız bir üsul kimi reklam olunması qadağan edilib.

2021-ci ildə Rusiyada elektron

çəkmək haramdır?

Mütəxəssislər elektron siqaretlərin tərkibində spirt törəmələrinin olduğunu bildirlər. Ona görə də belə maddələrdən istifadə etmək olmaz.

Elektron siqaret yorğunluğa səbəb olur?

Elektron siqarete başladığınız zaman su sərfiyyatınızı artırmalısınız. Susuzluq maye-elektrolit balansını pozduğu üçün yorğunluğa səbəb olur.

Elektron siqaretlər kökəldir?

Elektron siqaretlər bədəninizin nikotinə olan ehtiyacını ödəmək üçün bəlkə də ən sağlam yollardan biridir. Bədəninizin nikotinə olan ehtiyacını qarşılamadığınız zaman bədəninizdəki endorfin kimi maddələrin səviyyəsi aşağı düşür. Bu, iştahınızın artmasına səbəb olur. Əgər iştahınız varsa, bu sizin kökəlməyinizə səbəb olacaq.

Həkim endokrinoloq Emil Həsənov: "Siqaretlərin tərkibində 20-yə yaxın konsorogen maddə var. Lakin əsas maddə oradakı qətrandır. Bu da ağciyər üçün kon-

insan məhz bu cür siqaret çəkir.

FCI-nin klinik tədqiqatçısı və Böyük Britaniya Xərçəng Tədqiqatının baş direktoru, professor Çarlz Svanton elektron siqaretin insanların sağlamlığı üçün bəzi təhlükələr yaratdığını deyir: "Düşünürəm ki, elektron siqaret çəkmək siqareti buraxmaq üçün tamamilə təhlükəsiz bir seçimdir. Biz bu gün elektron siqaretdən istifadənin 10 ildən sonra ağciyər xərçənginə səbəb olmayacağına əmin deyilik".

Ləman Sərraf

Müstəqil Azərbaycanın demokratik inkişaf yolunda müstəsna xidmətləri olan, yarandığı zamandan xalqın səsini səsində birləşdirərək, dünyaya Azərbaycanın səsini çatdıran "Səs" qəzetinin artıq 33 yaşını qeyd edir. Çap olunmağa başladığı ilk gündən elə ölkənin həyatında tanınan, Azərbaycan həqiqətlərinin xalqa çatdırılmasında obyektivliyi ilə seçilən "Səs" bir mətbu orqan kimi hər zaman oxucu diqqətində olub. Bu mətbu orqan ədalətə, haqqa səslədi milyonlarla insanları. Tələtümli zamanda xalqın səsini ucaltdı. Müstəqilliyə gedən yolda, "Qoy ədalət zəfər çalsın" prinsipini əsas götürərək qısa zaman məsafəsində Azərbaycanda bu qələbənin təntənəsini səhifələrində dərc etdirdi.

Öz çoxminli oxucularının ümidlərini doğrultdu. Bu gün "Səs" qəzeti mətbuatımızın, azad sözün inkişafına öz mühüm töhfəsini verməkdədir. Məqalələri, analitik və təhlil yazıları ilə insanların məlumatlandırılması, maarifləndirilməsi kimi mühüm missiyanı uğurla həyata keçirir. Təsis edildiyi gündən bu günədək "Səs" qəzetinə ən yüksək qiyməti də elə, məhz "Səs" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir", - deyən Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev verib.

ÇAĞDAŞ DÜNYAMIZIN AYNASI VƏ TƏRƏZİSİ

İlk nömrəsindən bu günə qədər tutduğu yolu davam etdirərək, amalının müdafiəçisi tək zamanın səsini bəyan edib. Azərbaycanın 33 illik tarixi səhifələrinə həkk olunub. "Səs" ictimai-siyasi qəzeti yaşadığı zamanın hesabında qürurla, dəyanətlə dayanıb çağdaş dünyamıza həqiqətləri çatdırıb. 33 ildə saxta tarixdən deyil, zamanın həqiqətlərindən, burulğanlı, tələtümli, mübarizəli, mücadilə ilə dolu bir dövrdən - müstəqilliyimizdən söz açıb. Zamanımız üçün fəxarətlə səhifələdiyimiz səhifələrdə milli düşüncə, milli qeyrət, heysiyyət, qəhrəmanlıq, azadlıq kimi məfhumlarla qarşılaşırıq. Milli mətbuatımızda çəkisi, yeri olan "Səs" qəzetinin çağdaş dünyamızın aynası və tərəzisi dir.

Tarixə səyahət edərək bildirik ki, "Səs" qəzetinin yaranması 1990-cı illərin hadisələri ilə - Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatının başlaması ilə bağlıdır. Həmin illərdə Azərbaycanda yaşanan ictimai-siyasi böhran, Ermənistanın ölkəmizə qarşı işğalçılıq və soyqırımı siyasəti, olduqca ağır sosial-iqtisadi durum, insanların üzleşdikləri çətinlikləri qəzet səhifələrində işıqlandırıldı. Gerçəklik qəzetin səhifələrinə yol açdı. Real mənzərəni geniş ictimaiyyətə çatdıran yeganə mətbu orqan "Səs" qəzeti idi. "Səs" qəzeti o zaman Azərbaycanda daha çox oxunan, əldən-ələ gəzən mətbu orqana çevrilmişdir. "Səs" üçün yaşanan illər hamar olmayıb. Elə ilk addımından təzyiqlə üz-üzə qalıb, sonralar qəzetə dəfələrlə hücumlar edilib. Lakin bu hərəketlər vətəni sevmən, həqiqətə, Vətən keşiyində duran qəzetin fədakar kollektivini haqq-ədalət yolundan, milli mücadilədən çəkinməyib.

MÜBARİZLİYƏ VERİLƏN BÖYÜK QIYMƏT

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin çıxışlarını, ideyalarını təbliğ etməkdə vuruş meydanına çevrilən qəzet geri çəkilmədi. Bu prinsiplilik olmasa idi, 1992-ci ilin oktyabrında ölkə ziyalılarının xalqın iradəsini ifadə edən Ümummilli Lider Heydər Əliyevə ünvanlanan müraciəti "Səs" qəzetində dərc olunmazdı. Ulu

33 illik tarixi yolun realılıqları

Önderimiz, əslində, xalqın çağırışı olan bu müraciətə biganə qalmadı və bu cavab da "Səs" qəzetində yer aldı. Ümummilli Lider hakimiyyətə gəldikdən sonra "Səs" qəzetini özü üçün doğma qəzet adlandırması da, məhz bu mübarizliyə verilən qiyməti idi. Təbii ki, o dövrdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin fikirlərini ictimaiyyətə olduğu kimi çatdıracaq media qurumları yox idi. Bu elə bir dövr idi ki, haqqın müdafiəsində durmaq böyük cəsarət tələb edirdi. Bu məhz "Səs" qəzeti idi.

1991-ci ilin 11 yanvar tarixində ilk sayı işıq görə qəzet elə həmin zamandan bu günə qədər əqidə və prinsipini rəhbər tutaraq, dövlətimizin qarşısında duran çətin sınaqları dəf etmək üçün silahlanıb. Azərbaycanın müstəqilliyinin yaşdığı olan qəzet bu çətin dövrdə azadlıq istiqbalçısı kimi tarixi zamanla bərabər addımladı, şərəfli bir yola körpü saldı və fəaliyyəti dövründə xalqın sevimli mətbuat orqanına çevrildi. Azərbaycan dövlətçiliyinin, Ulu Öndər Heydər Əliyev ideyalarının yaşadılması, təbliği, Azərbaycana xidmət idi xalqda bu sevgini oyadan.

YAP-IN İDEYALARININ ƏN FƏAL TƏBLİGƏTÇİSİ

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda xalqın çağırışı ilə hakimiyyətə qayıdışından sonrakı dövrdə isə Azərbaycan mətbuatının inkişafında tamamilə yeni mərhələ başladı. Azərbaycanda söz və mətbuat azadlığının, müstəqil mətbuatın əsasını qoymuş lider kimi böyük ehtiramla anılır. Həmin dövrdən respublikada mətbuat orqanlarının azad fəaliyyəti və inkişafı yolunda süni maneələrin aradan qaldırılması "Səs" in vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda rolunu daha da fəalləşdirdi. "Səs" mövcud proseslərdən kənar qalmadı.

"Səs" qəzetinin keçdiyi tarixi yolu, onun fəaliyyətini bütün hallarda Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyətindən ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil. YAP-ın yarandığı ilk illərdə "Səs" qəzeti onun fəal təbliğatçı ilə məşğul olub, məram və məqsədlərini ardıcıl, məqsədyönlü, məzmunlu və uğurlu şəkildə təbliğ edib. "Səs" qəzeti bu gün də bu şərəfli missiyanın daşıyıcısıdır. Belə ki, YAP-ın ideyalarının ən fəal təbliğatçısı kimi çıxış edir. Partiyanın fəaliyyətinin təbliğində və işıqlandırılmasında qəzetin özünəməxsus rolu var. YAP-ın mövqeyini, siyasi kursunu müdafiə edən qəzetlər sırasında "Səs" qəzeti öz ardıcılığı, mübarizliyi və məqsədyönlülüylə seçilir.

AZƏRBAYCAN MƏTBUATI ÜÇÜN NÜMUNƏVİ MƏKTƏB

"Səs" in yolu Azərbaycan mətbuatı üçün nümunəvi məktəbdir. Bu gün təvazökarlıqdan uzaq olsa da, bildirik ki, "Səs" qəzetinin milli mətbuatımızda özünəməxsus yeri var. "Səs" bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, YAP-ın Sədri İlham Əliyevin siyasi xəttini, fəaliyyətini çox fəal, qətiyyətli şəkildə müdafiə edir.

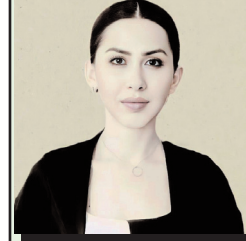
DÖVLƏTƏ, DÖVLƏTÇİLİK ƏNƏNLƏRİNƏ SƏDAQƏT

Ulu Önderimiz Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamçısı Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın inkişafı və çiçəklənməsi, xalqın rifahının yüksəlməsi yolunda gördüyü möhtəşəm işlərin işıqlandırılması və əhaliyə çatdırılmasında "Səs" qəzeti öz yolunu davam etdirir. Bu gün dövlətə, dövlətçilik ənənələrinə sadıq qalan "Səs" qəzeti bir sıra mətbu orqanlar kimi dövlət qayğısı ilə əhatə olunub. "Səs" qəzeti bu gün də dövlətə, YAP-ın siyasi kursuna, daşdığı dəyərlərə sadıqdır və daim bu amal uğrunda çalışır. Zamanla ayaqlaşan qəzet dövrün tələblərinə cavab verir, yenilənir, müasir texnologiyalara yiyələnir. Bu gün qəzetin bazasında "Səs" İnformasiya Agentliyi və SəsTV fəaliyyət göstərir.

Mətbu orqan hər zaman olduğu kimi, heç şübhəsiz ki, bundan sonrakı dövrdə də öz missiyasını yerinə yetirəcək. Sağlam əqidə, milli özünüdərk ruhunda köklənmiş insanları ətrafında birləşdirən "Səs" qəzeti Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarını qətiyyətlə təbliğ edib, müasir Azərbaycanın inkişafından, onun müasirləşməsindən, əhəlinin sosial rifahının yüksəlməsindən söz açıb. Zəfər tariximizi səhifələrinə həkk edən qəzet bu gün Böyük qayıdışımızdan, abadlıq-quruculuq işlərindən yazır. Məhz bunun nəticəsidir ki, qəzetin oxucularının sayı gün-gündən artır. Sosial şəbəkələrdə on minlərlə izləyicisi var. Bəli, "Səs" qəzeti müstəqil mətbuat tariximizdə özünəməxsus yeri, dəst-xətti, eləcə də, şərəfli tarixçəsi olan mətbuat orqanıdır. Azərbaycan cəmiyyətinə, dövlətçiliyinə sədaqət əməlidir ki, şərəfli yolunda neçə-neçə onillikləri yaşayacaq.

"Səs" qəzetinin 33 illik yubileyi münasibəti ilə əməyi olan kollektivin hər bir üzvünü təbrik edir və onlara dövlətçilik və milli maraqlar uğrunda yaradıcılıq uğurları arzulayırıq. Qoy həmişə qələmimiz iti, sözüümüz kəsərlə olsun.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Lala Mehrali

Bakıda evin var?

Ünsiyyət vacibdir. Qohumlarla, dostlarla olan real, canlı ünsiyyətdən danışırım, virtual sosiallaşmadan yox. Yazdığım mövzuların bir çoxu da ailə məclislərində olduqca, sosiallaşdıqca gördüyüm problemlərdən doğulur. Belə bir məclislərin birində gədbəyli bir tanış xanım şikayətləndi:

"Oğlum 30 yaşındadır, gözəl təsərrüfatımız var, həm xırda, həm iribuynuzlu mal-qara, toyuq-cücə fermamız var, hamısını oğlum idarə edir, yaxşı dolanırıq. Bu vaxta kimi bəlkə 6-7 qız bəyənib oğlum, elə öz kəndimizdən, getmişik qapısına, qızlar şərt qoyur ki Bakıda evi varsa razıyam. Bizim bütün ömrümüz burada keçib, o qızın ailəsinin də. Yaxşı gəlirimiz, dolanışıqımız, şəraitimiz var, nə olsun dağdı? Oğlum evdə elə şərait qurub ki, gəlin gələndə korluq çəkməyəcək. Amma qızlar kəndi bəyənir, Bakı axtarır. Oğlum təsərrüfatını satıb Bakıdan 2 ev də ala bilər, amma gedib orda nə edəcək?" Beləcə, instaqramdakı Bakının "alış-dım-yandım" işıqları, molları, hotelləri, əyləncə məkanları o uca dağlarda evliliyə mane olur. Qızlar elə bilir ki Bakıda yaşayan kimi dönüb olursan elita.

Əslində, qızları ailə qurmağa evlilikdən sonra yaşamaq istədiyi parıltı həyata qovuşmaq istəyi sövq edir. Yeni, evləndiyi şəxsin kimliyi, şəxsiyyəti, mənəviyyəti o qədər də əhəmiyyətli deyil, qazancı, Bakıda evi, maşını olduqca yətar. Qızlar öz aralarında maşını olmayan biri ilə sevgili olan, nişanlanan qıza axmaq kimi baxırlar. Avtobusda tanış olduğu oğlanla münasibət yaşadığını, onu bəyəndiyini və evlilik düşündüyünü deyən bir həmcinslərinə qarşı böyük aqressiyalarının şahidi də olmuşam.

Ömründə Bakıda olmayan, coğrafi cəhətdən paytaxtın ölkənin hansı istiqamətində yerləşdiyini bilməyən qızlar elçisinə Bakıda ev şərti qoyur. Vaxt vardı ki qızlar elçi gələnin savadına, ağına, şəxsiyyətinə dəyər verirdi, mənəviyyətini, insanlığını ölçüb-biçirdi, indi cibinin qalınlığı, maşınının böyüklüyü, Bakıdakı evinin varlığı əhəmiyyət daşıyır. Kəndlərdən paytaxta axının bir səbəbi də odur ki, gənclər Bakını instaqramdakı kimi zənn edirlər, burda yaşayanların hər gecə əyləncədə, hər gün kefdə olduğunu düşünürlər. Bakı sakinlərinin tıxacda keçən ömrü, evi olmayanların kirayələrdəki həyatı, Bakı kəndlərinin min bir zillətlə şəhərə işə, dərəcəyə bərabər zərrə qədər məlumatlı deyillər.

Bu vəziyyət yaxşı nəticələnməyəcək. Yaşı ötmüş subay oğlanlar artır, özündən iki dəfə yaşlı, Bakıda evi olan, evlənilib-boşanmış, uşaqılı kişilərə marağ göstərən gənc qızların sayı da həmçinin. 18 yaşında bir qız, 25 yaşlı həmkəndlisinə yox, 40 yaşlı kişiye əre getməyə hazır, çünki şəhərdə yaşaya biləcək. Rayonda təsərrüfatı olan, yaxşı qazancı və güzəranı olan oğlan onları maraqlandırmır.

Bakıya gələndən sonra o qızlar xəyal dünyasından çıxmalı olur. Şəhərdəki evin küleyinə uçub gələndə görür ki, Bakı kəndlərinin birindəki həyatı öz kəndlərindəki güzəranından fərqlənir. Bununla bərişə bilmir, instaqramdakı Bakı belə deyildi axı. Parıltılı, işıqlı, əyləncəli Bakı haradadırsa, orada evi olanla evlənmək lazımdır. Düşündüyü həyatı yaşaya bilmədiyini üçün boşanma qərarı alır. Əksəriyyəti ya tik-tok hesabında bədənini nümayiş etdirib hədiyyələr hesabına yaşayır, ya da maddi ehtiyacını ödəyəcək bir "həci" axtarışında olur. Beləcə, bu qızların da, kəndlərdəki subay oğlanların da sayı gündən-günə çoxalır.

Fransa bu gün təkcə xarici siyasətində uğursuzluqlarla, daxilindəki çaxnaşmalarla çalxalanmış, həm də dövlət idarəçiliyində baş verən uğursuz islahatlarla, kadr "yenilənməsi" adı altında Yelisey sarayının dəhlizlərinə düzülən saatlı minalarlatlatımlara hazırlaşır. Markonun uğursuzluqları Fransanı çox çətin duruma salıb, həyat yoldaşı qoca Bricitin tövsiyələri, Mason dünyasından aldığı məsləhətlər də kanyondan aşağı atlayacaq mustanqı cilovlamağa yetərli olmayacaq. Fransa bütün mənarlarda tənəzzülə doğru var gücü ilə çapır.

Makronun V respublikadakı II cəhdi birinci dönmədən səviyyəyə çox aşağı oldu. Afrika ölkələri ilə münasibətlərdəki gərginliyin ikinci dönmədə aradan qaldırılacağına ümid edən Bricit və arxasında duran güclər yanıldılar və Fransa "qara qitə"dəki mövqelərini tam yarıya qədər itirdi. Fransızlar müstəmləkələrdən biabırçasına qovuldular. Digər koloniyalarda da vəziyyət pisləşməyə doğru gedir. Çox güman ki, Makronun prezidentlik müddəti bitənə qədər Fransa əlindəkilərin əksəriyyətini itirəcək.

Makronun nüfuzu hər gün zəifləyir, tərəfdarlarının sayını 23 faizə qədər endirməyi bacarıb. Əgər Fransada bu gün seçkilər keçirilsə, Makron 10 faizlik baryeri aşma bilməyəcək. O isə vəziyyətdən çıxmaq üçün kadr dəyişikliyinə gedir, həm də hamını heyrləndirəcək, təəccübləndirəcək, yaxın çevrəsini ümitsizləşdirəcək kadr islahatına. Məsələn, 34 yaşlı təhsil naziri Qabriel Attal beşinci respublikanın baş naziri təyin edilib. O, ölkə tarixində Nazirlər Kabinetinin ən gənc rəhbəri oldu. Fransa mətbuatının yazdığına görə, təyinat Nazirlər Kabinetinin digər nüfuzlu üzvləri ilə kifayət qədər çətin müzakirə mərhələsindən keçib. Elisabeth Bornenin gedişi təkcə Avropa Parlamenti seçkiləri ərəfəsində

iqtişadiyyat və maliyyə naziri Bruno Le Mairenin də adını çəkmək olar. Yəqin ki, bir çox nazirlər Attalın belə tez baş nazir olmasından o qədər də razı deyillər.

64 yaşlı Bornun istefası bir neçə gün idi ki, danışılırdı. Lakin media onun Miladdan dərhal sonra getməyə məcbur edilməyəcəyinə səbəb kimi onun varisi ilə

lakin o, pensiya islahatı layihəsini həyata keçirərkən və miqrasiya qanunvericiliyini dəyişdirərkən çox çətin anlar yaşadı. O, sağ spektrin qüvvələri ilə danışıqlar aparmalı və qanunların parlamentdən yan keçərək qəbul edilməsinə icazə verən Konstitusiyanın 49.3-cü maddəsini tətbiq etməli idi. O, müxaliflətlə böyük ölçüdə kompromis əldə edə bilmədi və Makron kimi o da sağlara yalvarmaqla vəziyyəti düzəltməyə çalışdı.

Makron elə təəssürat yaradır ki, guya Avropa Parlamentinə seçkilər ərəfəsində Nazirlər kabinetini

Makron Kabineti "canlandırır", yoxsa?..

Fransa prezidenti hökuməti Qabriel Attala həvalə edib

bağlı fikir ayrılıqlarını göstərirdi. Hər halda, gənc siyasətçilərdən biri onu əvəz etməli idi: iddiaçılar arasında 37 yaşlı müdafiə naziri Sebastyen Lekornu və keçmiş kənd təsərrüfatı naziri, 43 yaşlı Julien Denormand da var idi.

Attalın güclü tərəfləri arasında The Guardian ictimaiyyətdə sakit davranmaq və güclü emosional nitq söyləmək bacarığını qeyd edir. Siyasətçi media ilə məharətlə ünsiyyət qurur və cinsi oriyentasiyasını və məktəbdə özünün uyğunlaşma çətinliklərini etiraf etməkdən çəkinmirdi. O, siyasi spektrin sol qanadına yönəlmişdi. Makron və onun "İntibah" partiyasına

fəyə təyin olunmamışdı. Müxalifət artıq Makronun qərarını tənqid edərək, yeni baş naziri prezidentin "mətbuat katibi" adlandırılıb. Daxili İşlər və Maliyyə nazirliklərinin rəhbərləri də Attalın rəhbər kimi "çox təcrübəsiz" hesab edirdilər. Nazirlər Kabinetinin yeni rəhbəri bu vəzifədə Elizabet Bornu əvəzləyib. Makron yanvarın 8-də onun istefasını qəbul edib. O, əhali arasında qeyri-populyar pensiya islahatı apardıqdan sonra tənqid edilib.

Yanvarın 8-də istefa ərizəsini təqdim edən Elizabet Born 2022-ci ildə seçildiyi Milli Assambleyanın (parlamentin aşağı palatası) üzvü kimi fəaliyyətə qayıdacaq. Born 2022-ci ilin mayından hökumətə rəhbərlik edib. Bu müddət ərzində o, 23 dəfə konstitusiyaya dəyişikliyinə əl atıb ki, bu da çətin qanunların parlamentdən keçməsinə imkan verir. Xüsusilə, o, kütləvi etirazlara səbəb olan pensiya islahatını həyata keçirib. 2023-cü ilin yayında Fransada parlamentdən yan keçərək həyata keçirilən qanunların qəbulundan sonra Bornun gələcək istefası barədə danışmağa başladılar.

Tərəfdarlar və müxaliflər

Fransa liderinin yeni təyinatla bağlı qərarı rəhbərlik etdiyi İntibah partiyası tərəfindən müsbət qarşılanıb. Reuters agentliyi yeni baş naziri ictimai rəy sorğularına əsasən ölkənin ən populyar siyasətçilərindən biri adlandırılıb. Agentlik hesab edir ki, o, açıqdır və radioda və parlamentdə asanlıqla danışır. Prezidentin müasir Fransa tarixində ən gənc lider kimi vəzifəyə ilk başladığı anına istinad edərək, qanunverici Patrick Vignalin söz-

yenilənməyə ehtiyac duyur. Bu da əhali üçün o qədər də vacib deyil. Nazirlər Kabinetində digər dəyişikliklərə baxmaq vacibdir, lakin təhlükə var ki, bu, siyasətin mahiyyətində heç bir dəyişiklik olmadan sadəcə rəqəmlərin dəyişməsidir.

Sorğulara əsasən, Makronun partiyasının reytingi 19-20%, Li Penin partiyası isə 29-30% təşkil edir. Vəziyyət dəyişməlidir. Eyni zamanda, növbəti mühüm hadisələrdən biri də Makronun yanvarda keçirməyi vəd etdiyi "millətlə görüş"dür. Prezidentin digər problemləri arasında ikinci müddət üçün tutarlı proqramın olmaması da var. Makron sübut etməlidir ki, o, ölkəni irəliləyə aparır, baxmayaraq ki, hakim elitanın bunu necə həyata keçirəcəyi ilə bağlı layihəsi yoxdur. Ümumiyyətlə, təhsil naziri kimi irəliləyişlər əldə edən Attala ictimai rəy müsbət qiymət verir. Başqa bir şey odur ki, Makron qərarını özü verib və şəxsi simpatiyalar böyük rol oynayıb.

Vay o xalqların halına ki

Fransada 34 yaşlı Qabriel Attal yeni baş nazir təyin edilib. Bundan əvvəl belə gənc siyasətçi bu vəzi-

heyətini yeniləmək ehtiyacı ilə deyil, həm də prezident Emmanuel Makronla mürəkkəb şəxsi münasibətləri ilə bağlıdır.

Media artıq bir gün əvvəl yazmışdı ki, siyasi standartlara görə gənc yaşına baxmayaraq, Attal bu vəzifəyə əsas namizəddir. Şübhəsiz ki, belə bir təyinatın əleyhdarları arasında, o cümlədən kabinetin nüfuzlu üzvləri - sürətlə yüksələn təhsil nazirinin rəqibləri də var idi. France24-ün məlumatına görə, onların arasında daxili işlər naziri Cerald Darmanın və

qoşulmazdan əvvəl Attal "Sosialist Partiyası"na mənsub idi. Bununla belə, o, demək olar ki, Fransa prezidentinin "beyin övladı" hesab olunur. Makron 2017-ci ildə hakimiyyətə gəldikdən sonra Attal sürətlə əhəmiyyətli mövqelər qazandı. 2020-ci ildə o, hökumətin spikeri olub.

Bununla belə, qeyd etmək yerinə düşər ki, gənc siyasətçilərin hakimiyyətin ən yüksək əşelonuna və partiya həyatına cəlb olunması Fransada getdikcə adiləşir. Keçmiş baş nazir Born öz fəaliyyətində kifayət qədər uğurlu idi,

lərini sitat götürüb: "Qabriel Attal bir az 2017-ci ildəki Makrona bənzəyir".

Müxalifət yeni baş naziri kəfiyyət qədər tənqidlə qəbul edir. Solçu "Unbowed France" partiyasının qurucusu Jan-Lyuk Mylenchon hesab edir ki, Attal Makronun xəttini davam etdirəcək. "Attal prezidentin mətbuat katibi vəzifəsini daşıyır. Baş nazir vəzifəsi yoxa çıxır. Prezident monarx kimi davranır, özü məhkəmə qurur, təkbəşinə hökm verir. Vay, başçılar! Uşaq olan millətlərin halına", deyir o, "X" sosial şəbəkəsində yazıb.

Fransa Maliyyə Nazirliyinin rəhbəri Bruno Le Maire və ölkənin daxili işlər naziri Cerald Darmanın da Makronun qərarını tənqid ediblər. Onların fikrincə, Attal belə bir vəzifə üçün hələ çox təcrübəsiz və gəncdir.

Gələcək və keçmiş iş

"Le HuffPost" yazır ki, yeni baş nazir ölkədə Olimpiya oyunlarının keçirilməsi məsələsi ilə bağlı qərar gözləyir. Onlar 2024-cü il iyulun 26-dan avqustun 11-dək keçiriləcək. İctimai nəqliyyatın düzgün işləməsi, tamaşaçıların təhlükəsizliyi, açılış mərasimi, mənzilərin mövcudluğu qayğısına qalmaq lazımdır. Nəşr qeyd edir ki, bu məsələ 2022-ci ildə Statue de Frans stadionunda Çempionlar Liqasının finalının uğursuz təşkilindən sonra diqqətli cəlb edib. Digər məqsəd qadınların abort hüququnun ölkə konstitusiyasına salınmasıdır. Belə bir islahat aparmaq üçün parlament üzvlərinin əksəriyyəti buna səs verməlidir. Lakin Senatda çoxları bu təşəbbüsə qarşı çıxır.

Attal təhsil naziri kimi əvvəlki vəzifəsinə cəmi 5 ay əvvəl başlayıb. Bu müddət ərzində o, təhsil müəssisələrində fransız məktəblilərinin əbə (əənəvi) müsəlman qadın paltarları) geyinməsinə qadağa qoyulmasına nail olub.

Yeni baş nazir 1989-cu il martın 16-da Parisin Klamart qəsəbəsində hüquqşünas və kinoprodüser İv Attalın ailəsində anadan olub. Ana Odessadan Fransaya köçmüş mühacir ailəsindəndir. 2013-cü ildə Paris Siyasi Araşdırmalar İnstitutunu Dövlət İdarəçiliyi üzrə magistr dərəcəsi ilə bitirib. O, siyasi karyerasına 2006-cı ildə Sosialist Partiyasında başlayıb. 2014-cü ildə Vanvas (İle-de-Frans) bələdiyyə şurasına seçilib. 2017-ci il prezident seçkilərində Makronu dəstəkləyib. Elə həmin il parlament seçkilərinin nəticələrinə görə o, Fransa Milli Assambleyasına deputat seçilib. Attal Makronun İntibah partiyasının rəhbəri Stefan Sejournet ilə münasibətdədir.

V.VƏLİYEV

Şərqi ilk operası

1908-ci ilin bu günü. Musiqi tarixində ilk muğam operası olan, eləcə də Yaxın və Orta Şərqdə ilk muğam operası oynanıldı. Yanvarın 12-də dahi Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasının ilk dəfə nümayiş etdirildiyi gündür. Məlum olduğu kimi, Üzeyir Hacıbəylinin 1908-ci il yanvarın 12-də Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyev teatrında göstərilən "Leyli və Məcnun" operası ilə təkəcə Azərbaycanda deyil, bütün Şərqdə opera sənətinin əsası qoyuldu. Bu əsərə zaman-zaman mürciətləndirilmiş, bu gün də opera Azərbaycan milli sənət əsəri olaraq böyük səhnələrdə oynanılır. 1908-ci il yanvarın 12-də, soyuq bir qış axşamında Tağıyev teatrında Şərqi ilk operası "Leyli və Məcnun" 22 yaşlı Üzeyir bəy Hacıbəyli tərəfindən Azərbaycan xalqına bəxş edilmişdir. Elə bir insan yoxdur ki, bu məhəbbət əfsanəsinə böyük maraq və heyranlıqla tamaşa etməsin. Xalqın professional sənət nümunəsi olan "Leyli və Məcnun"da iştirak etmiş müğənnilər, bu möhtəşəm əsəri müxtəlif quruluşlarda səhnəyə qoymuş rejissorlar, dirijorlar, xormeysterlər, rəssamlar, baletmeysterlər, konsertmeysterlər olmuşdur.

HÜSEYNQULU SARABSKİ "MAHUR-HİNDİ" MUĞAMI ÜSTÜNDƏ "YANDI CANIM HİCR İLƏ VƏSLİ-RÜXİ YAR İSTƏRƏM" QƏZƏLİNİ ELƏ MƏHARƏTLƏ OXUDU KI

Məcnun rolunun ilk ifaçısı olan Hüseyinqulu Sarabskinin adı əbədi olaraq tarixə həkk olundu. Məcnunu oynamağa hazırlaşan Hüseyinqulu Sarabski tez-tez Üzeyir bəylə görüşür, onun yaradıcılıq göstərişlərinə və məsləhətlərinə diqqətlə qulaq asırdı. Nəhayət, bir çox maneə və çətinliklərdən sonra "Leyli və Məcnun" operası 1908-ci il yanvarın 12-də tamaşaya qoyulur. İlk tamaşanın rejissoru Hüseyinqulu Sarabski, ikinci rejissoru Hüseyin Ərəblinski, dirijoru Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev idi. Üzeyir bəyin özü orkestrdə skripkada ifa edirdi. Qurban Pirimov isə sədəfli tarı ilə tamaşanı müşayiət edirdi. "Leyli və Məcnun" operasının ilk tamaşası böyük müvəffəqiyyətlə keçmişdi. Ağzına qədər dolu olan salon qarşısında Məcnun rolunu oynayan H.Sarabski və başqa ifaçılar elə məharət göstərmişdilər ki, tamaşaçılar arasıkəsilməyən alqışlarla onları səhnənin qabağına çağırırdılar. Tamaşaçılar bir ağızdan "Məcnun" deyib, H.Sarabskini səhnədən buraxmaq istəmirdilər. İlk tamaşanın sufloru Ə.Rzayev "Teatr və Ərəblinski" adlı xatirəsində yazır ki, xor "Şəbu-hicran"ı oxuyub qurtarandan sonra pərdə düşəndə, zaldan gurultulu alqış qopdu. Pərdə dübarə qalxanda, Məcnun - H.Sarabski "Mahur-Hindi" muğamı üstündə Məhəmməd Füzulinin "MAHUR-HİNDİ" MUĞAMI ÜSTÜNDƏ "YANDI CANIM HİCR İLƏ VƏSLİ-RÜXİ YAR İSTƏRƏM" qəzəlini elə məharətlə oxudu ki, mən suflor budkasında özümü unutmuşdum.

"İrşad" Məcnun rolunun ifaçısı "müqtədir artist Sarabski"nin oyununu yüksək qiymətləndirir. 1908-ci il 15 yanvar tarixli "İrşad" qəzetində tamaşa haqqında dərc olunmuş resenziyada isə Füzulinin "Leyli və Məcnun" poemasının da dillər əzbəri olduğu vurğulanır və həmin əsərin musiqi dili ilə səslənməsi "cavan mühərrir və musiqikar Üzeyir Hacıbəyov və realni şagirdi Ceyhun Hacıbəyov ilə yanaşı, "Nicat" Maarif Cəmiyyətinin böyük xidməti olduğu göstərilir.

Tamaşanın özünə gəldikdə isə "İrşad" qəzeti səhnələrin bir qədər şairanə olmasını tövsiyə edir və ayrı-ayrı aktyorların oyunlarına da münasibət bildirir. "İrşad" Məcnun rolunun ifaçısı "müqtədir artist Sarabski"nin oyununu yüksək qiymətləndirir və onun dəfələrlə alqışlandığını və öz peşəsinə olan məhəbbəti sayəsində müvəffəqiyyət qazandığını göstərir. Leyli rolunun ilk ifaçısı Əbdürrəhim Fərcov ilk dəfə səhnəyə çıxdığı və "İrşad" qəzetinin qeyd etdiyi kimi, "belə mühüm bir vəzifəni öhdəsinə götürdüynə görə" tamaşaçıların rəğbətini qazandığını vurğulayır.

Opera gözənilməz müvəffəqiyyət qazandı. Hüseyinqulu Sarabski ömrünün 40 ilini teatr sənətinə həsr etdi. O, bu illər ərzində silsilə rollar yaratmaqla Azərbaycan teatr sənətinin səhnəsinə zənginləşdirdi. Opera sənətinin fədailərindən biri olan Hüseyinqulu Sarabski təkrarolunmaz məharətlə yaratdığı Məcnun obrazı haqqında daha sonra yazırdılar: "Sarabskinin oyunu misilsiz idi. Onun nəğmələri bulaq kimi axır... Ağlaya-ağlaya, inildəyə-inildəyə öz məhəbbətindən, öz Leylisindən Füzulinin qəzəlləri ilə ölməz muğam üstündə danışıq, insan qəlbinin ən incə damarlarına işləyən musiqi mənə o qədər təsir edirdi ki, hönkürtümü çətin boğa bilirdim. Lakin göz yaşlarım durmadan axırdı. Qəlbimi isə qəribə hisslər doldururdu. Zavallı, uğursuz, divanə Məcnun! Sarabski öz rolunu böyük məharətlə oynadı. O, Məcnun surətini səhnədə tam mənəsi ilə canlandırdı". Bu maraqlı və

yaddaqalan ifadan sonra Azərbaycan Musiqili Teatrının bütün sonrakı tamaşalarında Şeyx Sənan, Şah Abbas, Söhrab, Kərəm, Aşıq Qərib, Şah İsmayıl, Mərcan bəy, Sərvər Əsgər kimi baş qəhrəmanların maraqlı obrazlarını yaratdı.

"QURBAN, ÇAL, SON DƏFƏ LEYLİNİ DİNLƏMƏK İSTƏYİRƏM"

Xüsusilə, onun Məcnun rolu əfsanəyə çevrilmişdi. Şübhəsiz ki, hamı o dövrdə "Leyli və Məcnun" operasına baxmaq imkanına malik deyildi. Xüsusilə, Azərbaycanın uzaq kənd və şəhərlərində yaşayanların Bakıya gəlib operaya tamaşa etməsi müşkül idi. Odur ki, bir çox yerlərdən arasıkəsilmədən məktub və teleqramlar gəlir, hamı "Leyli və Məcnun" tamaşasına baxmaq arzusunda olduğunu bildirir, acizənə surətdə xahiş edirdilər ki, Sarabski Lənkəran, Şəki, Gəncə, Şuşa və Tiflis şəhərlərinə qonaq gəlsin. Məhz buna görə Sarabski 1913-1918-ci illərdə öz sənət dostları ilə "Leyli və Məcnun" tamaşasını göstərmək məqsədi ilə Qafqazın bir çox şəhərlərinə qastrol səfərlərinə çıxmışdı.

Böyük aktyor və nəğməkarın qəlbi ömrünün son dəqiqələrində Məcnun obrazı ilə yaşamışdır. 1945-ci il fevralın 16-da ölüm yatağında olarkən sənət dostları Qurban Pirimov və Leyli rolunun ifaçısı müğənni Həqiqət Rzayevanı yanına çağırmış və gözlərini Qurbana dikərək titrək səsle demişdir: "Qurban, çal, son dəfə Leylini dinləmək istəyirəm". Qurbanın tarını, Həqiqətin səsini eşidən müğənni əbədi olaraq gözlərini yummuşdu.

Xalq Cümhuriyyəti dövründə "Leyli və Məcnun" operasının növbəti tamaşası 1919-cu il noyabrın 21-nə təsadüf edir. Artıq bir aya yaxın idi ki, Bakıda Azərbaycan Dövlət Teatrosu təşkil edilmişdir. 21 noyabr tarixli "Azərbaycan" qəzeti həmin tamaşa haqqında yazaraq, onun ilk növbədə, zahirri cəhətdən fərqləndiyini, xora, pərdələrə, musiqiyə və baletə artıq əhəmiyyət verildiyinə oxucuların diqqətini çəkir.

"LEYLİ VƏ MƏCNUN" OPERASI İLƏ AZƏRBAYCAN PROFESSIONAL BƏSTƏKARLIQ MƏKTƏBİNİN TƏMƏL DAŞI QOYULDU

Mənbələrdə göstərilir ki, Məcnun rolunu oynamaqla məşhurlaşan H.Sarabski xəstə olduğundan həmin rolda Məmmədətağı Bağırov, Leyli rolunda isə Hüseynağa Hacıbababəyov çıxış etmişlər. Bu iki aktyor sonralar opera sənətimizin inkişafında böyük rol oynamış, istər Azərbaycan bəstəkarlarının və istərsə də rus və Qərbi Avropa bəstəkarlarının operalarında çıxış edərək Azərbaycan SSRi xalq artisti kimi yüksək və şərəfli ada layiq görülmüşlər. Həmin tarixli "Azərbaycan" qəzeti H.Hacıbababəyovun Leyli rolundakı çıxışına, ümumiyyətlə, kişilərin qadın rollarındakı çıxışlarına mənfi münasibət bəsləyərək, Dövlət Teatrosunun rəhbərliyini bu, adətdən, birdefəlik yaxa qurtarmağa və bu məsələyə ciddi yanaşmağa dəvət edir. Bununla belə, "Azərbaycan" qəzeti H.A.Hacıbabəyovun səsinde "eşidənlərin ruhunu təsif edə biləcək bir qüvvə" olduğunu da vurğulayır. M.T.Bağırovun isə səsinin müqabilində zəif bir Məcnun alındığını, Rza Darablinin özünəməxsus bir məharətlə Nofəl rolunda Terequlovu təqlid etdiyini, lakin "istər səs, istər vəziyyət hərəkəti ilə rolunu layiqi ilə oynaya" bildiyini qeyd edir.

Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, dahi Üzeyir bəy Hacıbəylinin böyük fərəh hissi ilə qeyd etdiyimiz "Leyli və Məcnun" operası XX əsrin əvvəllərindəki milli mətbuatımızın diqqət mərkəzində olmuş və bu maraq sonrakı illərdə də sönənməmişdir. Bu sənət əsəri sonralar çox Leylilər, Məcnunlar yetişdirdi. Dünyanın bir çox ölkələrində əsər müvəffəqiyyətlə oynanıldı. Tamaşa uğurları ilə Azərbaycan opera sənətini dünyaya tanıtdı. Bu gün Azərbaycan opera sənətində yetişən Leylilər, Məcnunlar sənət eşqi ilə Məhəmməd Füzuli və Üzeyir Hacıbəyli dünyasının ilhamı olan əsəri canlandırır, hər nəslin nümayəndəsinə onun seyrindən, cazibəsindən lirik-həzin lövhələri təqdim edirlər.

Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığı elə möhtəşəm qüvvədir ki, Azərbaycan musiqisinin qədim ənənələrini yerindən oynadaraq canlandırmış, xalq musiqi yaradıcılığının tükenməz

imkanlarını aşkara çıxarmışdır. 116 il bundan əvvəl yaratdığı "Leyli və Məcnun" operası ilə Azərbaycan professional bəstəkarlıq məktəbinin təməl daşını qoyan Ü.Hacıbəyli hərətfəlli istedadını, biliyini, bacarığını onun inkişafına yönəltmiş və bununla da, Azərbaycan musiqisinin yüksək zirvələr fəth etməsi və dünya miqyasında tanınması üçün zəmin hazırlamışdır. Onun yaratdığı sənət incilərinin hər biri musiqimizin şah əsərləridir desək, yanılmazdır.

Zümrüd BAYRAMOVA

Mühafizəkarlığa qarşı feminizm?

Feminizm və feministlər bu gün çox müzakirə edilən mövzulardandır, insanlar onların məqsədlərini və istəklərini birmənalı qarşılamır. Bunun bir səbəbi feminizmin ifrat dərəcədə istiqamət dəyişdirməsidirsə, digər səbəbi də özünü feminist adlandıran bəzi qadınların, sözün əsl mənasında, "kişi düşməni"yə çevrilməsidir.

Feminizm nədir, necə yaranıb?

Feminizm sözü həm latınca "femina", yəni "qadın" sözündən, həm də "Femida" sözündən qaynaqlanır, qədim yunan mifologiyasının inkişaf etməsi prosesi feminizasiya adlanır. Eyni zamanda, feminisliyi təkə insanada deyil, eyni zamanda quşlarda və heyvanlarda müşahidə etmək olar. Bizim yazımızla bir o qədər əlaqəsi olmasa da qeyd etməliyik ki,

nın inkişaf etməsi prosesi feminizasiya adlanır. Eyni zamanda, feminisliyi təkə insanada deyil, eyni zamanda quşlarda və heyvanlarda müşahidə etmək olar. Bizim yazımızla bir o qədər əlaqəsi olmasa da qeyd etməliyik ki,

rə birincilik tanınır, qadın mənəviyyəti təmin olunmamış qalır. Elə bu səbəbdən də feminizmin məqsədi qadın mənəviyyətinin "susmaq sferasından" birdəfəlik çıxarılması və kişi ilə eyni cərgədə, eyni statusda qərarlaşmasıdır.

Bir az öncə qeyd etdiyimiz kimi, feminizm o qədər qəliz və həll olunmamış mövzudur ki, onun öz daxilində bir neçə qola ayrılması da bunu təsdiq edir. Feminizmin bu qollarından olan "anarxofeminizm", "konservativ feminizm", "humanist feminizm" az tanınır. Amma bəzi qismi isə bu gün dünyada, eləcə də Azərbaycanda kifayət qədər geniş arenada müzakirə olunandır – "burjua feminizmi", "radikal feminizm", "liberal feminizm", "qara feminizm" də bu qismə aid edilir.

Sosioloqlar, adətən, belə hərəkatların öz daxilində bir neçə qola ayrılmasını da problemlənməsi ilə əlaqələndirirlər. Çünki hərəkatın qəlizliyi onun bir aspektdən həll edilməsinin mümkün olmamasından xəbər verir ki, bunun da altın-

sına görə Zefsin həyat yoldaşı olan ilahənin adı Femida olub. Qeyd edək ki, feminizm XVIII əsrdə əvvəlcə Şimali Amerikada, sonralar isə müstəqillik uğrunda mübarizə illərində, 1775-1783-cü illərdə "Böyük Fransız inqilabı" zamanı Fransada yaranan qadın hərəkatı olub. Həmin illərdə feminizm hərəkatına qoşulan qadınlar ilk növbədə haqq-ədalətin bərqərar olması üçün və qadın haqlarının heç bir halda pozulmaması naminə fərqli qadın təşkilatlarında birləşməyə başladılar.

Amma maraqlıdır ki, o vaxtlar bu hərəkatın adı "feminizm" deyildi, bu ad hərəkata yalnız çılğın və qorxmaz fransız qadın yazıçısı Olimpiya de Qucun "Qadınların hüquq deklarasiyası"ndan sonra ona haqq verən və yazıçının ətrafında birləşən qadınlara "feministlər" deməyə başladılar. Çünki yazıçı yazısında qadının da "feme", yəni insan olduğunu deyirdi.

Lakin maraqlı olan bir şey də var, bütün bu sadələşdirilmiş feminizmin yalnız görünən tərəfidir. Tarixi mənbələrdə yazılır ki, kişi cinsindən olan fərdlərdə ikinci dərəcəli qadın cinsiyyəti orqanları-

feminizasiyanın əksi də var, o "maskulinizasiya" adlanır. Maskulinizasiya qadın cinsindən olan fərdlərdə ikinci dərəcəli kişi cinsiyyət orqanlarının inkişafı prosesidir.

Feminizmin bir problem olaraq tarixən həll edilməmiş qalması son dövrlərdə ona yardımçı sahələrin də yaranmasına səbəb oldu. "Gender" proqramı bu baxımdan ən çox uğur qazanandır. Bu proqram feminizmin dayaqlarını, özülünü araşdırmağa və həlli istiqamətində müəyyən nailiyyətlər əldə etməyə stimül verdi.

Feministlər və problemləri

Əgər kimsə feminizmin mahiyyətini sizə tam olaraq anlatmaq fikrinə düşsə, inanmayın, çünki bu hərəkat sözün bütün anlamlarında qarışıq bir durumdur, feministləri bəzən bioloji və psixi pozğunluqları olan kəslər də adlandırılır. Hətta bir çox feminist qadının ərə getməsinə, uşaq doğmasını köləlik edir.

Feministlər düşünür ki, cəmiyyətin kişi və qadına münasibətdə tətbiq etdiyi rəşional nəzarət sxemi bir-birindən fərqlənir, kişilə-

dan hərəkatı bir neçə qola bölməklə çıxırlar, amma yenə də feminizm anlayışını tam olaraq çözmə bilmirlər.

Azadlığı cinsi orqanla ölçən qadınlar

Bir neçə il bundan öncə Bakıda feministlərin bir yürüşü keçirildi. Buna feminizm yürüşü əvəzinə əxlaqsızlığın leqallaşdırılmasının tələb edilməsi desək, daha düzgün ifadə etmiş olarıq. Çünki o yürüşdə özünə feminist deyən onlarla qız-

"Son dövrdə soyad sonluqlarının dəyişdirilməsinə xüsusi maraq var"

"Hazırda milli ad və soyadlardan istifadə edilməsi əvvəlki dövrlərə nisbətən geniş hal alıb. Hətta ASAN Xidmətdə də bu barədə təkliflər edilir. Amma əvvəlki nəsillə sovet

tərkibində olub. Hamımız bilir ki, digər sahələrdə olduğu kimi bu dövrdə soyadlarımızda da rus mənşəli sonluqlara təsadüf edilirdi. Amma -ov -yev mənşəyi də Azərbaycan mənşəyi hesab olunur. Bu artıq tədqiqatlarda da sübut olunub. Qaldı ki fars mənşəli sonluqlara, bu, fars dilinin, rus dilinin təsiri ilə dilimizə daxil olub. Bunu dilimizin lüğət tərkibinə baxanda bunu müşahidə edirik". Bu barədə

SİA-ya açıqlamasında Dövlət Dil Komissiyası Yanında Monitoring Mərkəzinin direktoru Sevinc Əliyeva deyib.

Onun sözlərinə görə, biz düşünməliyik ki, övladlarımız adları və soyadları ilə bağlı heç bir mənfi hal yaşamasınlar, utanmasınlar: "Ad insanın şəxsiyyət kimi formalaşmasında rol oynayan məsələlərdən biridir. Bir neçə müddətdən sonra insan öz adını eşidəndə sevinə də bilər, narahat da ola bilər. Ona görə də ad və soyad məsələsində son dərəcə diqqətli olmalıyıq. Soyadları da adları olduğu kimi valideynlər seçir. Valideynlər bu zaman düşünməlidirlər ki, övladımızı gələcəyə hazırlamış kimi addım atırıq. Bu çox həssas məsələ kimi qarşılanmalıdır".

S.Əliyeva qeyd edib ki, son dövrdə soyad sonluqlarının dəyişdirilməsinə xüsusi maraq var: "Soyad sonluğu məsələsi olduqca vacib məsələdir. Cəfər Cabbarlıdan üzü bəri bu mövzuda ədəbiyyatımızda çağırışlar mövcuddur. Ziyalılarımızın nitqində, əsərlərində, poeziyamızda nə qədər Azərbaycan mənşəli gözəl adlar var ki, bunlar özü bir çağırışdır, təbliğatdır. Bu təbliğat daha da gücləndirilməlidir, hərşey təbliğatdan asılıdır".

Müsahibimiz sonda qeyd edib ki, Azərbaycan ailələrində uşaqlar gec dünyaya gələndə daha çox dini adlara üstünlük verirlər: "Bu hətta bir inanc səciyyəsi daşıyır ki, bu onların daha uzun yaşamasına kömək edir. Amma mən düşünürəm ki, hər şeyə semantik məzmun cəhətdən yanaşanda da çox gözəl adlarımız var. O adlarda bizim qəhrəmanlarımız var ki, bu adlar özü bir çağırışdır. Bu valideynlərə də bir çağırışdır ki, övladlarınıza elə adlar seçməlisiniz ki, həm o qəhrəmanların adları olsun, həm də o qədər dolğun olsun ki, gələcəkdə övlad adının mənasını dərk edəndə qürur duysun".

Rəşid Qarayev

nizm bu faktlardan yalnız ikisidir. Ölkəmizdə qadınların azadlığı anlayışı həmişə feminizm anlayışı ilə qoşa xatırlanır. Feminizmin kişi düşmənciliyi kimi tanındığı günümüzdə qadının hansı haqqı məhdudlaşdırılıb deyə sual versək, çoxumuz durub düşünürük. Axı müasir cəmiyyətimizdə qadınların kişilərdən bir çox üstünlüyü də təmin edilib. Azərbaycan qadınının alçaldıldığı, xor görüldüyü, kölə olduğu ölkələrdən deyil, burada qadınların kişilərlə bərabər hüququ var və bütün haqları təmin edilib.

Hakimiyyət anlayışı cəmiyyətin bütün təbəqələrində və bütün quruluşlarda mövcud sistemdir. Dövlətdə hakimiyyət olur, cəmiyyətdə hakim qüvvə olur, ailədə hakimiyyət uğrunda qovğalar olur. Çünki hakimiyyət, ən sadə formada ifadə etsək, bir qrupu və ya bir şəxsi cəmiyyətin digər hissəsindən üstün edən güc deməkdir. Qadınlar qarşı cinsdən heç bir əskikləri olmadığı halda ikinci planda qalmaq istəməzlər, ailədə, cəmiyyətdə onların fikri də dinlənilsin, dəyər verilsin istəyirlər. Bunun adı bərabərlikdir. Sadəcə, bərabərlik.

Lalə Mehralı

Sülh sazişi ilə bağlı ERMƏNİSTANIN MÜƏMMALI MÖVQEYİ

Rəsmi Bakı Ermənistanla sülh müqaviləsinin tezliklə imzalanmasına həmişə olduğu kimi, yenə də sadıqlıq nümayiş etdirməkdədir. Bunun üçün Azərbaycan tərəfindən kifayət qədər iş aparıldığı da göz önündədir. Sülh sazişinin mətninin son variantını yenidən yola saldıığımız ilin dekabr ayının sonunda təklif edən rəsmi Bakı həmin təklifə İrəvanın cavabını gözləyir. Amma İrəvanın bununla bağlı mövqeyi hələ də müəmmal olaraq qalmaqdadır.

gəlmək olmur. Bilinmir ki, rəsmi İrəvan ikitərəfli format barədə düşünür, yoxsa, yenə də hansısa vasitəçilərin, ələlxüsus da Qərbin iştirakı ilə danışıqlar aparmaq istəyir. Yalnız onu demək olar ki, danışıqların aparılmasının vacibliyi artıq qəti şəkildə qəbul olunur.

Bəzən elə olur ki, erməni cəmiyyəti tərəfindən fərqli fikirlər səsləndirildiyinin də şahidi oluruq. Hər dəfə bir təəssürat yaranır ki, elə bil erməni cəmiyyəti bəzi məqamları ya görə bilmir, ya da görməməzliyə vurur. "Ermənistan heç vaxt konkret şərtləri, yeri və vaxtı belli olan birbaşa təklif almayıb. Belə bir təklif olanda erməni tərəfi düşünəcək ki, onu qəbul etsin, yoxsa rədd etsin. Biz ictimai bəyanatları konkret təklif kimi qəbul edə bilmərik", deyən Ermənistan parlamentinin Xarici Əlaqələr Komitəsinin rəhbəri Sarkis Xandanyanın bu fikirləri qərribə görünməyə bilməz. Əvvəla ona görə ki, bu vaxta qədər Ermənistan birbaşa olaraq, təkliflər alıb, özü də həmin təkliflərdə konkret şərtlər də, vaxt da bəllidir və erməni cəmiyyəti üçün düşünəcək, qəbul edəcək məqamlar kifayət qədərdir. Digər tərəfdən də axı

maraqlarını təmin etməsi məntiqlidir. Ümumiyyətlə, dünya təcrübəsində bunun əksinə bircə dəfə də rast gəlinməyib. Sülh sazişinin qalib ölkənin maraqlarını təmin etməsi hər zaman müşahidə edilib və eyni zamanda müşahidə edilib ki, sülh sazişinin imzalanmasında qalib ölkə deyil, məğlub ölkə maraqlı olub və bunda daha çox can atıb. Hazırda isə sülh sazişi təklifini məhz rəsmi Bakı irəli sürüb və təklifləri də ən çox, məğlub tərəfi, Ermənistan tərəfini maraqlandırmalıdır. Həm də ermənilər bilməlidirlər ki, onlar üçün sülh sazişi bir tarixi şansdır. Bunu başa düşməyənlərə Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının rəhbəri Armen Qriqoryan cavab olaraq bildirib ki,

Bono Ermənistanda səfəri zamanı ermənilərdə nə danışılıb, yaxud nədən dem vurub? Doğrudur, ermənilərə məxsus mətbuat səhifələrində yayılan məlumatlara görə, Ermənistanın Təhlükəsizlik Şurasından daxil olan məlumatda qeyd olunur ki, Bono və Qriqoryan Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılması prosesini və son danışıqların nəticələrini, eləcə də danışıqlar zamanı əldə olunmuş razılaşmaların həyata keçirilməsini müzakirə ediblər. Hətta Qriqoryan onu da bəyan edib ki, Bono Ermənistan ABŞ-da üçtərəfli görüş təşkil etmək niyyətini və təklifini bildirmək üçün gəlib. Ermənistan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurası sədrinin sözlərinə

Azərbaycan tərəfinin ritorikasından dərhal belli olur ki, rəsmi Bakı kommunikasiyaların açılması məsələsinə baxması üçün erməni tərəfinə imkan və vaxt verib. Amma bu o demək deyil ki, Ermənistan tərəfi də məsələni istədiyi qədər uzada, bununla da hansısa şərtlərini irəli sürə, yaxud yeridə bilər. Elə məhz bu fonda da Ermənistan tərəfinin mövqeyini bilmək olduqca marqlı, həm də vacibdir. Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının rəhbəri Armen Qriqoryanın 8 yanvar tarixində Ermənistanın ictimai televiziyasına verdiyi müsahibəsi bu baxımdan diqqəti cəlb edir. "Rəsmi İrəvan 4 yanvar tarixində Bakıdan sülh müqaviləsi ilə bağlı daxil olan təkliflərə yazılı cavab verib və indi Azərbaycan tərəfdən cavab gözləyir... Elə məsələlər var ki, bu barədə şifahi danışıqlar zamanı razılıq əldə olunub. Hətta biz gördük ki, sülh müqaviləsinin mətnində hələ irəli gedilən məqamlar da var", deyən Armen Qriqoryan digər təfərrüatları açıqlamasa da, onun sözlərindən belli olur ki, müsbət tendensiyalar gözləniləndir.

Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının rəhbəri öz müsahibəsində xüsusilə vurğulayıb ki, sülh sazişini mümkün qədər tez yekunlaşdıraraq, onu imzalamağı tərəflər çoxdan gözləyirlər. Məsələ burasındadır ki, danışıqların hansı formatına üstünlük veriləcəyi barədə Ermənistan tərəfi öz fikrini açıq şəkildə bildirmir. Məhz elə bunun fonunda da ikitərəfli formatın Ermənistan hakimiyyəti üçün qəbul olunması, yaxud da qəbul olunmaması barədə hələ də qəti qənaətə

komitə rəhbərinin bundan artıq konkretlik, konkret təkliflər gözləməsi heç bir məntiqi əsaslarla izah edilə bilməz. İrəvanın yerinə də Azərbaycan tərəfindən təkliflər irəli sürülməsi gözlənilir yoxsa? Hər halda, onun yanaşması məhz çox absurd yanaşma olaraq qiymətləndirilməkdədir.

Maraqlıdır, nəticə, təklif barədə fikirlər səsləndirən ermənilər Bakı və İrəvanın ötən ilin 7 dekabr tarixli birgə bəyanatını hesaba amırlar, yoxsa, nəzərə almaq niyyətində deyillər? Nə qədər təklif irəli sürülə bilər? Sönsuz qədər təkliflər irəli sürülməlidir? Axı bu qədər təkliflərdən sonra indi artıq təklif irəli sürmək yox, konkret razılıqlar əldə etmək zamanıdır. Razılıqların əldə olunması üçün şərait çoxdan yetişib və belə bir mərhələ artıq çoxdandır ki, gözlənilən idi. Məhz elə bu mərhələdə təşəbbüslərə kölgə salacaq müvafiq məsuliyyətsiz fikirlərin səsləndirilməsi prosesə, sülh prosesinə mane olmaq kimi görünür. Hər halda, erməni cəmiyyəti, ələlxüsus da Ermənistan hakimiyyəti bunun fərqiyyətdir.

Sülh sazişinin mətninin ilkin variantı ilə tanış olan Ermənistan parlamentinin bəzi müxalifət yönümlü deputatları həmin sazişin yalnız Azərbaycanın maraqlarını əks etdirdiyini iddia edirlər. Amma onların belə bir iddia ilə çıxış etmələri heç də qəbul edilən, hətta anlaşılın deyil. İndi bütövlükdə erməni cəmiyyəti bilməlidir, başa düşməlidir ki, əslində, sözügedən sazişin elə ilk növbədə, məhz qalib ölkənin, yəni Azərbaycanın

Ermənistanın maraqları sülh müqaviləsi vasitəsilə ölkənin ərazi bütövlüyü və suverenliyini qorumaqdan ibarətdir və Ermənistan tərəfi məhz bu istiqamətdə danışıqlar aparır.

Doğrudur, Qərbin iştirakı ilə və ya iştirakı olmadan danışıqların aparılması məsələsi ilə bağlı müzakirələr hələ də davam edir və erməni cəmiyyətində son bir nəticəyə hələ də gəlinməyib. Qərbin dəstəyi və iştirakı ilə danışıqların aparılmasını arzu edənlər ümid edirlər ki, gündəliyə Qarabağ ermənilərinin hüquqları və təhlükəsizliyi haqqında bir bənd də daxil edilə bilər. Amma başa düşə bilmirlər ki, əvvəla, buna onların qətiyyəti hüquqları çatmır. Digər tərəfdən də anlamırlar, yaxud da anlamaq istəmərlər ki, Qərb, yaxud hansısa bir ölkə bu xüsusda onlara yardımçı ola bilməz. Əgər ermənilərin böyük əksəriyyəti bunu başa düşsəydi heç bir vasitəçi olmadan danışıqlara üstünlük və razılıq verərdi. Lakin biz bunu müşahidə edə bilmiriksə, deməli, tərəddüd hələ də davam etməkdədir.

ABŞ Dövlət Departamentinin ölkəmizə qarşı son demarşı fonunda Birləşmiş Ştatların Qafqaz üzrə danışıqlarla əlaqədar baş müşaviri Lui Bononun Ermənistan səfəri, Bakıya səfər etməməsi bir sıra məntiqi nəticələr hasil etmək üçün əsas verir. Ələlxüsus da onu deməyə əsas verir ki, hazırkı mərhələdə rəsmi Vaşinqtonun Bakı ilə danışıqlar aparmağa heç bir vasitəsi yoxdur. Maraqlıdır, o zaman baş müşavir Lui

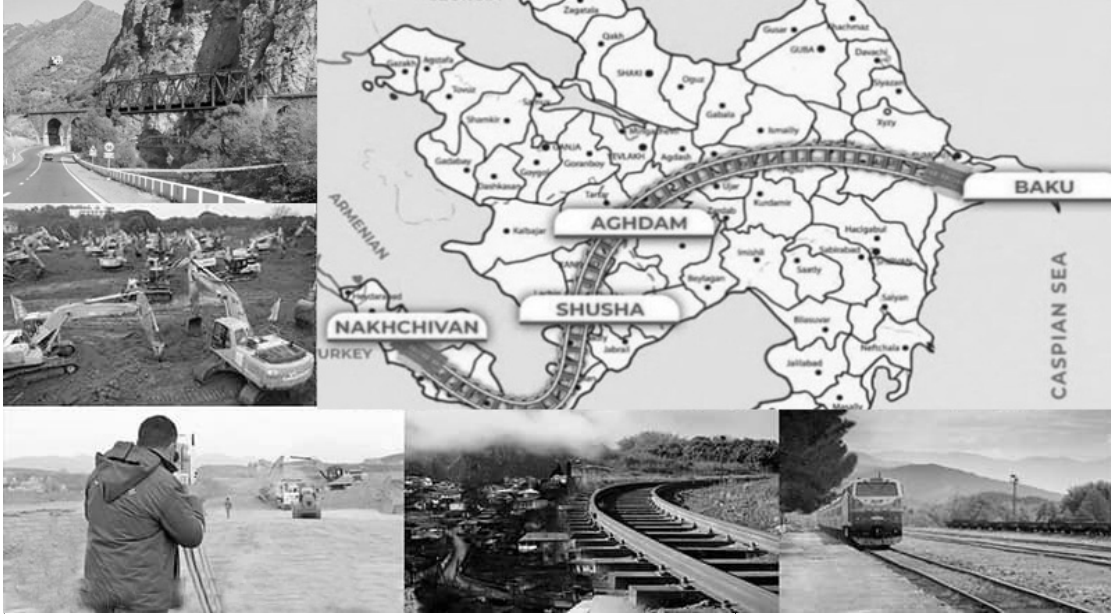
göre, Ermənistan hətta iştirak etməyə razılıq da verib.

Üçtərəfli Bəyanatın 9-cu bəndinə uyğun olaraq, kommunikasiyaların açılması üçün İrəvanın hələ də yansısı qənaətə gəlmədiyi göz önündədir. Ən azından, çox fərqli bir durumun, müəmmalı vəziyyətin olduğu istisna edilə bilməz. Bəli, sülh prosesini təxirə salmaq niyyətinin olmadığı da təkbizədir. Amma hələ də hansı şəraitdə, hansı şərtlər daxilində sülh imzalanması Ermənistan üçün müəmmal olaraq qalır. Bununla belə, erməni siyasətçiləri özləri də başa düşürlər ki, rəsmi İrəvan hələ də qəti və konkret qərarlar verə bilmir. Hələ də şirnikləndirici Qərb resurslarından istifadə etmək arzusu Ermənistanı qərsiz hala salıb. Halbuki, rəsmi İrəvan birbaşa danışıqlar masasına üstünlük verə bilər. Bunun üçün ilk növbədə, ermənilər məhz vasitəçilik etmək istəyənlərə iradə nümayiş etdirməli, qərar qəbul etmək üçün qətiyyətli olmalıdırlar. Əks halda, real bir razılıq haqqında danışmaq mümkün görünmür. Bel bir razılışmanın əldə olunması üçün üçüncü dövlətlərin regionun işlərinə qarışmaması tələb olunur və bunu Ermənistan tərəfi nə qədər tez başa düşsə, sülh razılışması bir o qədər də tez baş tuta bilər. Elə müəmmalı mövqe deyildikdə də məhz bu məqamın ermənilər tərəfindən ya dərk edilməməsi, ya da qəbul edilməməsi nəzərdə tutulur.

İnam Hacıyev

Türkiyə İrana: dəhliz açılacaq!

Hulusi Kılıç: "İran öz işləri ilə məşğul olsa daha yaxşı olar"

Sirr deyil ki, Zəngəzur dəhlizi həm Azərbaycan, həm də qardaş Türkiyə üçün olduqca əhəmiyyət kəsb edən layihədir. Xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, dəhlizin açılması 10 noyabr 2020-ci il rəsmi Bakı-Moskva və İrəvan tərəfindən imzalanmış üçtərəfli bəyanatın 9-cu bəndində öz əksini tapır. Üstəlik, Rusiya da Azərbaycanla Naxçıvan arasında əlaqənin yaradılmasında maraqlı olduğunu bəyan edib.

Zəngəzur dəhlizi Orta Dəhlizin bir hissəsidir, Pekini Londona bağlayan bir xəttidir

Türkiyənin Azərbaycandakı sabiq səfiri Hulusi Kılıç mövzu ilə bağlı ölkə mətbuatına açıqlamasında qeyd edib ki, məhz Türkiyənin Nəqliyyat və İnfrastruktur naziri Abdulkadir Uraloğlunun Zəngəzur dəhlizinin 2028-ci ildə istifadəyə verilməsi ilə bağlı bəyanatı reallığa əsaslanmaqdadır. "2028-ci ildə bu layihənin icrası reallaşacaq. Zəngəzur dəhlizi Orta Dəhlizin bir hissəsidir, Pekini Londona bağlayan bir xəttidir. Ona görə də, Azərbaycan və Türkiyə bu

belə olmayacağını xüsusi eynəmlə vurğulayıb:

"İran öz işləri ilə məşğul olsa daha yaxşı olar. Türkiyə və Azərbaycanın milli maraqları daha önəmlidir. Xüsusi olaraq da bu dəhliz türk dünyasını birləşdirəcək. Ona görə də, İran "bunu istəmir", - deyərək bir anlayış mövcud deyil".

Eks-səfir: "Tehranın maraqlarına ziyan olacaq məsələləri gündəmə gətirməsi də əsassızdır"

O, eyni zamanda qeyd edib ki, nəhayət, İranın bu prosese normal yanaşması gözlənilir. "Bu baxımdan, İranın qəbul edilməz açıqlamaları heç bir məntiqə sığmır. İranın guya bölgəyə NATO-nun gələcəyini ifadə etməsi heç bir mənə kəsb etmir. Türkiyə

NATO ölkəsi olaraq İranla qonşu dövlətdir. Bu baxımdan da dəhlizin İrana NATO kontekstindən təsiri olmayacaq. Burada Tehranın maraqlarına ziyan olacaq məsələləri gündəmə gətirməsi də əsassızdır", - eks-səfir bildirib.

Hulusi Kılıç daha bir əhəmiyyətli məqamı vurğulayıb ki, Avropaya açılacaq bu dəhlizlə idxal və ixrac məsələsində istiqamət dəyişəcək: "Bu əsas xətt Azərbaycanla Türkiyənin nəzarətinə keçəcək. Azərbaycan əraziləri Ermənistan tərəfindən işğal altında olduğu dövrlərdə İran buradan istifadə etdi. Amma yekunda ortada bir reallıq var. İndi

Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin edib. Azərbaycan İranla sərhədlərinə artıq tam nəzarəti öz əlinə alıb. Ona görə də, bu məsələdə İranın etirazlarını qəbul etmək mümkün deyil".

Kılıç: "Türkiyə burada Zəngəzur dəhlizindən İrana da bir bağlantı yaratmağı təklif edir"

Tehranın digər iddialarına gəlincə, diplomat İranın Ermənistanla coğrafi bağlantılarının kəsilməsini, Gürcüstanla əlaqələrinin azalacağını iddia etməsinə də birtərəfli yanaşma olduğunu qeyd edib. Kılıç fikirlərini əsaslandırmaqla qeyd edib ki, əgər ortada İranın maraqları varsa, Azərbaycanla, Türkiyənin də maraqları mövcuddur: "Türkiyə burada Zəngəzur dəhlizindən İrana da bir bağlantı yaratmağı təklif edir. Bu da qonşuluq əlaqələrinə əsaslanır. Məqsəd İranın da dəhlizdən yararlanmasını təmin etməkdir. Amma bütün bunlara baxmayaraq, bölgənin ümumi maraqları kontekstində bu dəhliz reallaşmalıdır. Qarşıdakı 5 ildə bu layihənin icrasının başa çatacağı və 2028-ci ildə fəaliyyətə başlayacağı qaçılmazdır. Hər kəs də bunu qəbul etməlidir".

Beləliklə, Hulusi Kılıçın fikirlərindən həm də belə nəticə hasil etmək olar ki, Zəngəzur dəhlizinin açılmasında heç bir xarici qüvvələrin siyasi oyunbazlıqları keçməyəcək. Üstəlik, regionun aparıcı oyunçularından hesab edilən Türkiyə və Rusiyanın da bu məsələdə ortaq məxrəcə gəlmələri, həmçinin, Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyi əvvəl-axır İran tərəfinin "qırmızı xətt" utopiyasının üzərindən çalın-çarpaz xətt çəkəcək.

Afət Tahirqızı

Fuad Qəhrəmanlı özünü xüsusi tapşırıqlar üzrə trol kimi aparır

7 fevral növbədənəkar prezident seçkilərinə hazırlıq və bu hazırlıq çərçivəsində namizədlərin yüksək formada fəallığı onu təsdiq edir ki, seçkilər əvvəlki seçkilərdən bir qədər fərqlənəcək. Əvvəla ona görə ki, 30 ildən sonra seçkilər Azərbaycanın tam suverenliyinin bərpası prosesində keçirilir. İkincisi, Qarabağın azad edilməsindən sonra xalq növbəti zəfərə imza atmaqda həvəli və maraqlıdır. Məhz bu səbəbdendir ki, 7 fevral növbədənəkar prezident seçkiləri zəfər seçkisi adlandırılır. Dağıdıcı müxalifətin və xaricdəki antimilli ünsürlərin seçki ilə bağlı qarayaxma kampaniyası aparması isə, sadəcə, boş qazanı mənasız yerə danqılmaqdan başqa bir şey deyil.

Bojkot zəifliyin və qorxaqlığın nəticəsidir

Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, dağıdıcı müxalif funksionerlər öz sözlərini deyil, başqalarının qərəzli fikirlərini ifadə edirlər. AXCP sədri Əli Kərimli açıq şəkildə ABŞ-ın və Fransanın qaranlıq dairələrinin mövqeyini tirajlayır. Halbuki, sözügedən dövlətlərin bəzi üzdenirəq vəzifəli şəxslərinin Azərbaycana yönəlik haqsız və ədalətsiz mövqeləri Azərbaycan cəmiyyətində haqlı narazılıqlar yaradır. Bu yaxınlarda isə Fransanın Azərbaycanda casus şəbəkəsi ifşa olundu. Bütün bunlara Ə.Kərimlinin göz yumması və getdikcə daha geniş formada xarici maraqlı dairələrlə əməkdaşlığını dərinləşdirməsi, haqlı suallar yaradır: Niyə Ə.Kərimli Azərbaycan cəmiyyəti ilə həmfikir deyil? Nəyə görə Ə.Kərimli fransız casus şəbəkəsinin ifşa edilməsinə münasibət bildirmir? Susması və özünü lal və kar kimi göstərməyə çalışması onu deməyə əsas verir ki, ya Ə.Kərimli həmin casus şəbəkəsinin içindədir, ya da Avropa mərkəzlərindən susması üçün maddi yardımlar alır. Çünki necə ola bilər ki, hər xırda məişət məsələsinə görə Sevinc Osmanqızının TV-sinə çıxıb hay-küy qaldıran Ə.Kərimli böyük rezonans doğuran Fransa casus şəbəkəsi haqqında fikir bildirmir. Bu azmış kimi özünü hadisədən məlumatlı göstərməyə çalışır.

Fuad Qəhrəmanlı depressiyada olduğu üçün sayıqlayır

Əli Kərimli ilə yanaşı casus olayına trol dəstəsinin də münasibət bildirməməsi onların xarici maraqlı dairələrdən sərt göstəriş aldıklarını göstərir. Yalnız seçkilərdən danışılar, təbii ki, qərəzli formada. Fəaliyyətlərində bölgü də aparıblar. Əli Kərimli bojkotdan danışır və bu yöndə özünün sayıqlamalarını səsləndirir, trol dəstə üzvləri isə namizədliyini irəli sürən keçmiş əqidə dostlarını hədəfə alırlar. Fəal trollardan hesab olunan AXCP sədr müavinləri Seymur Həzrin və Fuad Qəhrəmanlının daha çox fəallıq göstərmələri onlara ayrılan maliyyə vəsaitlərinin digərlərindən artıq olduğunu göstərir. F.Qəhrəmanlı sosial şəbəkə hesabında paylaşdığı statusunda prezidentliyə namizədlər BAXCP sədri Qüdrət Həsənzadə, BQP sədri Fazil Mustafanı, ALDP sədri Fuad Əliyevi və Milli Şuranın keçmiş üzvü Namizəd Səfərovu hakimiyyəti dəstəkləyən şəxslər olduqlarını sayıqlayır: "Artıq prezident seçkilərdə iştirak edəcək namizədlərin kimliyi bəlli oldu. Tərkibə fikir verəndə görürsən ki, daha çox siyasi iddiası olmayan, siyasətdəki mövcudluq forması ancaq hakimiyyəti dəstəkləməkdən ibarət olan şəxslər namizəd təyin olunublar. Onların heç Sahil Babayevi belə tənqid etmək hüququ yoxdur, heç özləri də insafən belə şeylərə həvəs göstərən deyillər. Adları partiya sədri kimi göstərilərsə də, adi məmur tipindən heç nə ilə fərqlənmirlər".

F.Qəhrəmanlının qarışıq düşüncəsinə görə, Ə.Kərimlinin anormal iddialarının iştirakçısı olmayanlar onların düşmənləridir. Halbuki, ən böyük yaramaz və əxlaqsız məxluq özləridir. Çünki xain və satqınlardır. BAXCP sədri Qüdrət Həsənzadə, BQP sədri Fazil Mustafa və ALDP sədri Fuad Əliyev sağlam müxalifətçilik fəaliyyəti göstərən və dövlətçiliyə bağlı olan partiya sədrleridir. Mübarizliyinə və dövlətçilik mənafeyinə sədaqətə xidmət etdiyinə görə, F.Mustafa fars-molla rejiminin əlaltıları tərəfindən terror hücumuna məruz qalmışdır. Xoşbəxtlikdən terror arzu etdikləri nəticəni verməmiş və F.Mustafa həyatda qala bilmişdir.

Görən F.Qəhrəmanlı hələ də başa düşmür mü istər F.Mustafa, istərsə də Q.Həsənzadə zamanında AXCP-də təmsil olunmuşlar. Hətta partiyanın idarə edilməsində yaxından iştirak etmişlər. Lakin Elçibəyden sonra bir çoxları kimi Q.Həsənzadə və F.Mustafa da Ə.Kərimlinin separatçı hərəkatlərinə dözməyərək AXCP sıralarını tərk etmişlər. Prezidentliyə namizəd N.Səfərov isə son vaxtlara qədər C.Həsənzadənin rəhbərlik etdiyi Milli Şuranın əsas funksionerlərindən olub. Bu, o N.Səfərovdur ki, C.Həsənzadənin və Ə.Kərimlinin sifarişləri əsasında dövlət maraqlarını müdafiə edən və bu yolda mübarizə aparan şəxslərə qarşı qarayaxma kampaniyası aparırdı. Bunu da F.Qəhrəmanlı qanmırsa və yaddan çıxarıbsa, deməli, onun başında problemləri var.

İLHAM ƏLİYEV

Yumurta yumurtadır da...

Neçə günlərdir, mətbuat çalxalanır ki, dünya ölkələrində süni yumurta istehsalı və istehlakı ilə bağlı xəbərlər getdikcə artmağa başlayır. Deyirlər, əgər əvvəllər satışda saxta toyuq yumurtalarının kütləvi şəkildə görünməsi ilə bağlı xəbərlər əsasən Çin və Cənub-Şərqi Asiya ölkələrindən gəlirdisə, indi bu cür məlumatlar Banqladeş, Pakistan və Hindistandan, hətta Böyük Britaniya, Avropa ölkələrindən gəlir.

Onu da deyirlər ki, saxta yumurtaların əksəriyyətinin Çində istehsal olunduğu bilinməyəndə, 2023-cü ildə toyuq yumurtasının qiymətinin bütün dünyada kəskin artması səbəbindən süni yumurta istehsalı üçün yeni mərkəzlər - Albaniya və Banqladeş yarandı.

Burada narahatlıq yaradan nə var ki? Yumurta yumurtadır da... Ağdan və sarıdan ibarət, oval şəkildə yumurta. Rəngi, forması dəyişsə, məsələn, içərisi ağla qırmızı olsa, narahat olmağa dəyər. Forması oval yox, yuyumru olsa, yenə narahatlıq keçirmək olar. Bunu bu qədər qloballaşdırmaq nəyə lazımdır axı? Yumurtanı toyuq yumurtlamış, ya kənarında düzəldilmiş, fərqi var ki?

Bəs neçə illərdir, guya yediyiniz yumurta əsl yumurta idi? Toyuğun başına elə bir oyun açılmışdı ki, məgər toyuqda toyuqluq qalmışdı? Birinci toyuğun özü dünyaya saxta gəlir. Bunu hamı bilir. Bəs toyuğu saxtalaşdıranda, onun yemini GMO-laşdıranda, yaşayış tərzini dəyişəndə

FELYETON
heç narahat olan yox idi ki, axı onun eti də, yumurtası da toyuq etindən, yumurtasından başqa hər şey olacaq?.. Toyuqların başını aldadıb gecə ilə gündüzlərini dəyişəndə ki, nədir-nədir, çox yumurtlasınlar, bəs heç deyən yox idi, toyuqların başına nə üçün bu oyunlar açılır. Axı onlar yazıqdır...

İndi əsl yumurtanı tək

kəndlərdə tapmaq olar. O da əgər toyuqların evi-hinlər söküləyibsə, barmaqsayı qədər qalan kənd-

lilər də şəhər həyatına keçməyibse... Axı bir vaxtlar kəndlərdə təndirlər də var idi. Bu təndirlərdə camaat çörəyini özü bişirirdi. Təndirin külündə də toyuqlar küllənirdi, bu kül həm də hinlərə tökülürdü ki, toyuqların yeri isti olsun. Sonra kəndlərdə çörək sexləri açıldı, təndirləri sökübdedilər, ta bəzidir, illərdir yorulmuşuq, keçdik dincəlmə rejiminə. Beləliklə toyuqların külü də göyə sovruldu. Hinlərə işıq çəkildi. Yazıq toyuqlar elə o vaxtdan da gecə ilə gündüzü qarışıq saldılar...

İndi də hinlər... Əgər söküləyibsə, hələ də toyuq saxlayan varsa, deməli, kəndlərdə əsl yumurta da var. Olar, bəlkə də az-maz olar. Lakin gəlin görək onun qiyməti neçəyə olar? Təbii ki 40-50 qəpiyə. Lakin deyirlər ki, süni yumurtanın qiyməti həqiqi yumurtadan 20% ucuz başa gəlir.

Bunu eşidən kəndli heç inanmıram ki, əziyyət çəkib bundan sonra toyuq saxlaya, toyuğu güdə ki, 1-2 yumurta yumurtlasın, o da yesin. Çörəyi özü bişirməyən, qatığı, pendiri, yağı özü istehsal etməyən, ağacın altının meyvəsini yığmağa ərinən, gedib bazardan kartof-soğan, göyerti, nə bilim xiyar-pomidor alan kəndli durub yumurtanın dərdini çəkəcək?

Hələ bir günlərlə düşünəcək ki, bu toyuqlara nə verim yesin? Gedib mağazadan bir kiloqramı bir yumurtanın qiymətindən xeyli baha buğda alıb gətirib toyuğa verəcək ki, nədir-nədir, təbii yumurta yeyim? Hələ bunun dava-dərmanı, peyvəndi var...

Odur ki, yumurta elə yumurtadır. Gəlin, heç narahat olmağa. Hansı ucuz başa gəlir, ondan ala. İllərdir, ərzağından tutmuş tərəvəzinədək saxta-süni yeyirik, nə olub ki bizə, qalib yumurta?..

Matanət Məmmədova

"Əli Kərimli "tutuquşu siyasəti"ni hobbiyə çevirib"

"AXCP sədri Əli Kərimli, 30 ildir eyni sözləri deyir. Az qala hər gün təkrarlayır ki, "bu ölkənin sərəvətlərini talan edən də, inkişafının qarşısını alan da, dürüst və mübariz insanları məhbəslərdə çürüdən də bu rejimdir. Bəs nəyə görə bəzi adamlar müxalifətə müxalifətçiliklə məşğuldurlar?". Əvvəla, adam bununla faktiki etiraf etmiş olur ki, "tutuquşu siyasəti"ni hobbiyə çevirib və gözləri bağlıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında siyasi şərhçi Elşad Məmmədli deyib.

Qarabağ problemini 44 günlük müharibə+1 günlük antiterrorla həll edən Azərbaycanın hakimiyyətini hansı üzvlə ölkəni inkişafdan saxlamaqda ittiham etmək, şərləmək olar?! Bunun üçün gerek elə Əli Kərimli ağılda olasan.

İkincisi, xalq faktiki olaraq kimin kim olduğunu, kimin nəyə qadir olduğunu dəqiq bilir. Əli Kərimli bircə bu suala cavab versin ki, özünə belə arxayın idisə, müxalifət kimi gücü, çəkisi, nüfuzu, fərqli inkişaf proqramı vardsa, niyə seçkiyə qatılıb xalqın dəstəyini almaq istəmədi? Deməli,

deqradasiyaya uğradıqlarını dəqiq bilir. İnkişafdan dem vururlar, faktiki bir partiyayı idarə edən, inkişaf etdirə bilmirlər. 30 ildə ən iyrenc hadisələr məhz Əli Kərimlinin təşkilatının içərisində baş verdi. Özfəaliyyət dərəcəsinə çevriliblər. Bunları hər kəs görür, bilir axı. Müxalifət kimi lap çoxdan bitiblər. Xalq onları dəftər-kitabından silib. Virtual dünyada bir neçə yüz naməlum profillər hesabına "layk müxalifəti" kimi davam etmək reallıqları unutmaq deməkdir. Reallıqlardan uzaq düşmək isə ona gətirib çıxarır ki, hər şeyi qara görürsən, özünəheyranlıq ifrat həddə çatır. İnsanlar bunları dəqiq görür və özünə "əsl müxalifət" medalı, pasportu vermiş Əli Kərimlini, onun kimi qaragüruhları tənqid etməyə haqq edir. Nəhayət, hətta özünə "demokrat" maskası keçirmiş adam "məni niyə tənqid edirsiniz" deyirsə, tənqid edənləri təhqir edir, hirsələnirsə, elə öz öz üzündəki maskanı cirmiş olur...".

Ayşən Vəli

Elşad Məmmədli sözlərinə belə davam edib: "Ordusu dünyanın ən güclü orduları sırasında olan, iqtisadiyyatı hətta bəzi Avropa ölkələrindən də dayanıqlı olan, 200 illik

"Erməninin hazırladığı hesabat heç vaxt obyektiv ola bilməz"

"ABŞ Dövlət Departamentinin Azərbaycanda dini azadlıqların səviyyəsi ilə bağlı bəlli hesabatı mahiyyətə qəzəlidir. Həmçinin, bu hesabatın açıqlanması üçün münasib olmayan bir zaman seçilib. Bu hesabat Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində müəyyən soyuqluq və fasilədən sonra yaranmış isinişmənin demək olar ki, son izlərini

də məhv etmək üzrədir. İlk öncə ABŞ-ın yaydığı hesabatın qəzəli və qeyri-obyektiv olması diqqəti cəlb edir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında siyasi şərhçi Aydın Quliyev deyib.

Onun sözlərinə görə, qəzəli olduğunu sübut edən ən böyük fakt isə hesabatı hazırlayan şəxsin milliyətə erməni olması və anti-Azərbaycan fəaliyyətləri ilə seçilən biri olmasıdır: "Vaxtilə Livanın Amerikadakı konsulluğunda işləmiş və ABŞ erməni diasporunun fəal üzvlərindən biri olmuş şəxsin hazırladığı hesabat təbii ki, reallığa uyğun ola bilməz. Azərbaycanda bircə gün belə olsun fəaliyyət göstərməmiş və araşdırma aparmamış şəxsin belə bir hesabatı obyektiv deyil. Digər tərəfdən bu hesabatın dini etiqad azadlıqları ilə bağlı olduğu halda daxli olmayan məsələləri də reyting göstəriciləri kimi nəzərə alması həm metodiki olaraq səhvdir, həm də xüsusi qəzədən xəbər verir. Əgər söhbət dini etiqad azadlığından gedirsə, müəyyən siyasi məsələləri bura qatmağın heç bir mənası yoxdur. Aşkar görünür ki, ermənilərin müdafiəsində dayanan və onların Ermənistanın özü tərəfindən mütəşəkkil qaydada Qarabağdan getmələrinin təşkil olunması Azərbaycana qarşı təzyiç vasitəsi kimi istifadə olunur. Bu fakta söykənərək guya Azərbaycanda başqa dinlərə məxsus şəxslərin təqib olunması ilə bağlı yanlış nəticə çıxarılır. Ən bağlışlanmaz səhv isə odur ki, Blinken kimi təcrübəli bir diplomat məhz bu qəzəli hesabatı söykənərək Azərbaycanı heç daxli olmayan 12 başqa dövlətin təmsil olunduğu siyahıya daxil etdi".

A.Quliyev sözlərinə davam edərək bildirib ki, bu gün Azərbaycanın tolerant modelinin mahiyyəti haqqında çox geniş danışmadan da dünyanın ən öncül modeli olduğunu söyləmək üçün kifayət qədər əsaslar var: "Hətta ABŞ da dini tolerantlıq səviyyəsinə görə Azərbaycanla müqayisə oluna bilməz. Çünki əgər ABŞ-də dini tolerantlıq xeyli dərəcədə dövlətin nəzarəti altında saxlanılırsa, Azərbaycanda bu məsələdə bəlkə də ən sonuncu rol dövlət orqanları oynayır. Çünki dini və etnik tolerant mühitin mühafizəsi Azərbaycanda dövlətdən çox cəmiyyətin mühafizə etdiyi bir dəyərə çevrilib. Ona görə də Azərbaycanda dini etiqad azadlığının müəyyən problemlər içində olduğunu iddia etmək kökündən səhvdir. Dövlətimizin dini tolerantlıq modeli kifayət qədər mükəmməldir".

Ləman Sərraf

"Ermənistan hər zaman "isti qucaq" axtarışındadır"

"Nikol Paşinyan və komandası, hakimiyyətə sahibləndikləri ilk gündən, himayədarları tərəfindən onlara verilən təlimatlara uyğun addımlar ataraq, Ermənistanı bir dövlət olaraq, tarixi Azərbaycan ərazilərində formalaşdıran, Cənubi Qafqazda erməni etnik kimliyinin mövcudluğunu təmin edən Rusiyanın təsir dairəsindən uzaqlaşmağa çalışır". Bunu SİA-ya açıqlamasında siyasi şərhçi Elçin Mirzəbəyli deyib.

Onun sözlərinə görə, Paşinyanın baş nazir seçildəndən dərhal sonra Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) ünvanına ittihamlar səsləndirməsi, sözügedən təsisatın baş katibini həbs etməsi də bunun sübutudur: "44 günlük müharibədən sonra isə Ermənistanın Rusiyaya qarşı daha sərt ritorikadan istifadə etdiyinə, anti-Rusiya əhval-ruhiyyəsini körüklədiyinə şahidlik edirik. Ermənistan bir tərəfdən Rusiyanın dominant rol aldığı Avrasiya iqtisadi ittifaqının imkanları, həmçinin Rusiyadan köçürülən pullar hesabına öz sosial-iqtisadi problemlərini həll edir, digər tərəfdən Rusiyaya qarşı kollektiv Qərbin həyata keçirdiyi siyasətin ön sıralarında yer alır".

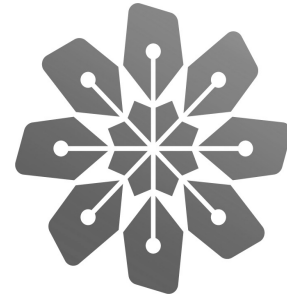
E.Mirzəbəyli qeyd edib ki, bu baxımdan, Almaniyanın Ermənistan Rusiyaya qarşı çıxış etməsinin qarşılığında maliyyə yardımı ayracağı ilə bağlı xəbərlər təəccüblü və yeni deyil: "Ermənistan artıq 5 ildir ki, bu vəsaitləri Almaniya və Fransa da daxil olmaqla bir sıra Qərb ölkələrindən alır və onların sifarişlərinin yerinə yetirilməsi məqsədilə destruktiv siyasətini davam etdirir".

Rəşid Qarayev

Dmitri Solonnikov: "ABŞ Qafqazda ağalığ etmək üçün Azərbaycana təzyiq göstərir"

Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan yerli televiziya müsahibəsində deyib ki, yalnız Azərbaycanla imzalanacaq sülh müqaviləsi ölkələr arasında potensial gərginliyin qarşısını almaq üçün əsas ola bilər. Qriqoryan qeyd edib ki, yanvarın 4-də Ermənistan tərəfi Azərbaycan tərəfinin sülh müqaviləsi ilə bağlı növbəti təkliflərinə cavab verib. "Dinamikalar müsbətdir, lakin yaxın gələcəkdə irəliləyiş əldə edəcəyimizə ümid etdiyimiz müəyyən məsələlər də var... Ümid edirik ki, mümkün qədər tez yekunlaşdırmaq və sülh müqaviləsini bağlamaq mümkün olacaq",- Qriqoryan bildirib.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

ilə bağlı bu yaxınlarda qəbul etdiyi qərar, açıq-aydın, Vaşinqton görüşünün xeyrinə olmayacaqdır...

Birleşmiş Ştatlar bunu ona görə edir ki, o, ölkə rəhbərliyini dəyişmək və Vaşinqtondan göndərilən əmrləri yerinə yetirəcək öz marionet rəhbərliyini qurmaq məqsədi ilə Azərbaycanı beynəlxalq səviyyədə təcrid etməkdir. Azərbaycanın özünə müstəqil olmağa, beynəlxalq məsələlərdə öz fikrinə sahib olmağa, Azərbaycan

bununla razılışmaya bilməzdi. İndiki Ermənistan öz fikrini ifadə edə biləcək subyekt deyil. Azərbaycan nə lazımdır, ehlə də davranır, çünki onun "subyektivliyi" var. ABŞ-ın öz ərazisində və onun rəhbərliyi ilə danışıqları təşkil etmək cəhdi Azərbaycana təsir etmək cəhdidir.

Azərbaycan Amerikanın vasitəçilik platformasından imtina edir. Amerikalılar isə hər şeyə nəzarət etdiklərini, Cənubi Qafqazda da fəal olduqlarını göstərməlidirlər.

O, həmçinin yanvarın sonunda ölkələr arasında sərhədin delimitasiyası ilə bağlı növbəti görüşü açıqlayıb. Ermənistan Təhlükəsizlik

prioritetlərindən biri kimi qoyub... Biz son illərdə respublika rəhbərliyindən dəfələrlə sülh siqnalları eşitmişik. Bəs sülh

Bakı Azərbaycanla Ermənistan arasında birbaşa danışıqların aparılmasının zəruriliyini təbliğ edir. Hətta Ermənistanın Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsi ilə razılışmaması məsələsi də Azərbaycan tərəfindən öz həllini tapdı, İran ərazisindən Naxçıvana alternativ nəqliyyat yolunun tikintisinə başladı.

Dünya dəyişir. Azərbaycanla Ermənistan arasında danışıqlar prosesi mürəkkəbdir və hər şey ola bilər. Ümid edirik ki, sonda hər iki tərəfin maraqlarını əks etdirən sülh müqaviləsi imzalanacaq.

Hər halda Azərbaycan Bakının təklif etdiyi 5 prinsip əsasında sülh sazişi imzalamağa çoxdan hazırdır. Ermənistan hakimiyyəti böyük ehti-

Şurasının katibi Armen Qriqoryan ABŞ-ın Qafqaz üzrə danışıqlar üzrə baş müşaviri Lui Bononun bu yaxınlarda respublikaya səfərinin məqsədini açıqlayıb. "Səfərin məqsədi Vaşinqtonda üçtərəfli formatda danışıqların davam etdirilməsini və Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin yekunlaşdırılması və imzalanmasında irəliləyişi təmin etməkdir", - Qriqoryan bildirib.

Xatırladaq ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan dekabrın 31-də Yeni il müraciəti ilə çıxış edərkən 2024-cü ildə regionda qonşularla münasibətləri tənzimləmək və dərinləşdirmək üçün formulların axtarışını prioritet adlandırıb və bu yolla qətiyyətlə gedəcəyini qeyd edib.

Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyov bu yaxınlarda bildirib ki, "Bakı ilə İrəvan arasında danışıqlar yolunda irəliləyiş əldə etmək şansları xeyli artıb". Rusiya Müasir Dövlət İnkişafı İnstitutunun direktoru Dmitri Solonnikov "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində Azərbaycan və Ermənistanın sülh müqaviləsi imzalamağa nə qədər yaxın olduqlarını və ABŞ nümayəndələrinin İrəvanda yenidən nə axtardıqlarını şərh edib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Dmitri Vladimiroviç, Nikol Paşinyan yeni ildə regiondakı qonşularla münasibətləri tənzimləmək və dərinləşdirmək üçün düsturların axtarışını öz

sazişinin imzalanması ilə bağlı əslində nəyə sahibik?

- Siqnallar yaxşıdır, amma mən burada skeptik olaraq qalardım. Sözlər heç nəyi ifadə etmir, siyasətdə hərəkətlər önəmlidir. Biz çox yaxşı başa düşürük ki, sülh müqaviləsi çoxdan imzalanmağa bilirdi, o cümlədən sərhədin delimitasiyası ilə bağlı konkret prosesi, görüşlərdə bəzi əhəmiyyətsiz texniki məsələləri hələlik müzakirə etməmək olardı. Yene də mən hesab edirəm ki, Ermənistanın hazırkı rəhbərliyi Azərbaycanla hansısa ciddi sənəd imzalamaq üçün ayaqlarını süründürür. Göründüyü kimi, Nikol Paşinyan hesab edir ki, onun üçün sənədlərin imzalanması status-kvonun yekun təsdiqi və Ermənistanın məğlubiyyətinin hüquqi tanınması olacaq. Və o zaman, baş nazir olaraq, o, artıq nə ölkə daxilində, nə də xarici kuratorlarına ehtiyac duymayacaq.

Azərbaycan ötən il öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü tam bərpa etdikdən sonra Ermənistanla sülh sazişi imzalamaq üçün ona rahat olan şərtləri səbirlə gözləyir. Ümumiyyətlə, Bakının tələsməyə yeri yoxdur və danışıqlar prosesində vasitəçilərə ehtiyac yoxdur. Ona görə də rəsmi

malla mövcud vəziyyətə uyğun hərəkət edəcək. Tamamilə mümkündür ki, İlham Əliyev sülh müqaviləsi ilə bağlı vəziyyətə təzyiq göstərə bilsin. Ancaq bu, sülh istəməyən və ya öz şərtləri, öz maraqlarına uyğun şəkildə onun imzalanmasına nail olmaq istəyənlərə qarşı çox ciddi, sözün əsl mənasında ustalıqla yanaşmalar tələb edəcəkdir.

- Ötən ilin sonundan Vaşinqtonda Bakı ilə İrəvan arasında mümkün danışıqlardan danışılır. Amma Azərbaycan və Ermənistan rəsmilərinin bu məsələ ilə bağlı bir-birini təkzib edən bəyanatlarına əsaslanaraq, ABŞ belə bir görüşün təşkilinə nail olmağa çalışır. Azərbaycan hazırda belə vasitəçilik platformasından birmənalı olaraq razı deyil... Dövlət Departamentinin Azərbaycanı "din azadlığının ciddi şəkildə pozulması hallarının xüsusi monitorinqi üçün" ölkələr siyahısına daxil etməsi

xalqının maraqlarına uyğun siyasət yürütməyə, siyasi münasibətlərinin istiqamətini, ölkənin iqtisadi kursunu müstəqil şəkildə müəyyən etməyə imkan verməsi faktıdır. ABŞ-ın maraqlarına deyil, öz maraqlarına, Avro-Atlantik birliyi dəstəkləmək və bütün dünyada liberal dəyərləri təbliğ etmək üçün mifik ideyalarına yox. Vaşinqton isə Azərbaycanın bu müstəqilliyindən məmnun deyil.

Ermənistan Soros Fondu və USAİD-in maliyyəsi ilə həyata keçirilən dövlət çevrilişi yolu ilə hakimiyyətə gələn rejim tərəfindən idarə olunur.

İndi ABŞ özünün təyin etdiyi Ermənistan rəhbərliyinə daim nümayiş etdirir ki, ABŞ beynəlxalq proseslərin operatorudur, beynəlxalq münasibətləri həll etmək hüququna malik olan yeganə subyektidir. Onlar Azərbaycan və Ermənistan arasında bütün danışıqlar prosesinin özlərinin rəhbərliyi altında getməsini istəyirlər. Ona görə də Azərbaycana təzyiqlər edirlər. Danışıqlar prosesinin parametrlərini özləri müəyyən etmək istəyirlər. Aydın ki, Ermənistan bütün bunlarla əvvəldən razılışmış, çünki indiki siyasi rəhbərliyi

Ona görə də biz Azərbaycanın daxil olduğu beş dövlətlə dini etiqad azadlığını pozan ölkələr siyahısında görürük. Bu cür hücumlar sakit şəkildə qəbul edilə bilər. Heç kim ABŞ-a hüquq verməyib ki, beynəlxalq səviyyədə harada söz azadlığı var, harada yoxdur, harada din azadlığı var, harada yoxdur, müəyyən etsin. ABŞ beynəlxalq qurum və ya beynəlxalq arbitr deyil. Və öz fikirlərini özlərində saxlaya bilərlər.

Digər tərəfdən, Amerika hakimiyyəti öz ölkəsi daxilində manipulyasiya etmək üçün bu yanaşmadan istifadə edir. Hələ də dünyanın ən böyük iqtisadiyyatı olan bir ölkə kimi, hətə də dünyanın əsas valyutası olan dolları istehsal edən bir ölkə kimi ABŞ hələ də təyin olunmamış "dünya jandarması" kimi digər ölkələrə təzyiq göstərə bilər. Bunlar onların hər şeyi öz "marker"i ilə rəngləndirmək üçün şəxsi cəhdləridir. Bunun real həyatla heç bir əlaqəsi yoxdur. Günəş parlayanda deyə bilərlər ki, aydır, gecələr isə günortanın parlaq olduğunu söyləyə bilərlər. Heç kim onları bu işdən çəkəndirməyəcək. Onlar dünyada baş verən hər şeyi öz gördükləri kimi etiketləməyə öyrəşiblər.

Məlumdur ki, Azərbaycan Respublikasında dini etiqad azadlığı sahələrində vəziyyət ABŞ-ın dəstəklədiyi bir sıra ölkələrlə müqayisə olunmayacaq dərəcədə yaxşıdır. Ondən nümünə götürülməlidir.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

SON SƏHİFƏ

SƏS

12 yanvar
2024-cü il

“Bəzən insanlara imtina etməyi tövsiyə edirəm”

PSIXOLOQ FIKRI

“Tükənmişlik - ağır xroniki stres fonunda inkişaf edən, insanın emosional, zehni və enerji ehtiyatlarının tükənməsidir. 2019-cu ildə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) “tükənmişlik” sindromunu rəsmən xəstəlik kimi tanıdı. Araşdırmanın nəticələri göstərir ki, yaş və tükənmişlik arasında heç bir əlaqə yoxdur. Bu sindrom, yeniyetmələrdə və böyüklərdə baş verə bilər”.

Bu sözləri SİA-ya danışan psixoloq Nərin Xudiyeva deyib. Psixoloq bildirib ki, bir insan həftənin sonuna qədər normal yorğunluq yığıbsa, həftəsonu o, gücünü bərpa edə bilər: “Müvəqqəti olaraq onun resursları tükənə bilər, amma işləmək üçün motivasiya qalır. Tükənmişlik halında isə insanın öz vəzifələrini yerinə yetirməsi üçün nə motivasiyası, nə də mənəvi və fiziki gücü

olmur. Bu vəziyyət həftə sonu və ya uzun bir istirahətdən sonra təəssüf ki, dəyişmir.

Bu xəstəliyin müalicəsi fərqlidir və xəstənin tükənmişliyin hansı mərhələsində olmasından asılıdır. Bu zaman insan ilə nə baş verdiyini və niyə baş verdiyini bilmək vacibdir”. Son olaraq psixoloq vurğulayıb ki, tükənmişlik müalicə olunmazsa, sonradan depressiya və ya fiziki xəstəlik kimi ciddi xəstəliklərə səbəb ola bilər: “Bu fəsadlardan uzaq olmaq üçün insana daima istirahət lazımdır. Müsbət iş mühitini saxlamaq vacibdir. İş yerində tez-tez qısa fasilələr verin. Kofeinlə zəngin qidalardan (qəhvə, kola, şokolad) istehlakı azaldılmalıdır, çünki bu, stressə kömək edən güclü stimullaşdırıcıdır.

Ən önəmlisi isə, bir psixoloq olaraq, bəzən insana imtina etməyi tövsiyə edirəm. Çünki “yaxşı olmaq üçün bunu etməli-sən” prinsipi ilə yaşayan insan qaçılmaz olaraq tükənmişlik sindromunun qurbanına çevriləcək”.

Pirallahıda qardaş qardaşı güllələdi...

Dünən axşam Pirallahı rayonu ərazisində bir nəfərin odlu silahdan açılmış atəşdən aldığı xəsarətlə xəstəxanaya yerləşdirilməsi barədə polisə məlumat daxil olub.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, araşdırmalarla evvəllər məhkum olunmuş 1976-cı il təvəllüdü İliham Həşimovun yaşadığı evdə sər-xoş vəziyyətdə münafişə zəminində tüfəngdən açdığı atəşlə 1969-cu il təvəllüdü qardaşının ayaq nahiyəsinə xəsarət yetirməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Pirallahı Rayon Polis İdarəsi əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə İ.Həşimov saxlanılıb. Hadisə yerindən qanunsuz saxladığı “Bum” markalı tüfəng götürülüb. Araşdırma aparılır.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

XƏBƏRDARLIQ: “2024-cü il tarixin ən isti ili ola bilər”

Ü m u m d ü n y a
Meteorologiya Təşkilatı
2024-cü ilin tarixdə ən
isti il ola biləcəyi barədə
məlumat yayıb. Bildirilir
ki, bu il temperatur ən azı
daha 1,5 dərəcə yüksələ
bilir. Keçən il olduğu
kimi, istiləşməyə Sakit
okeanın ekvatorial hissə-
sində suyun səth qatının
temperaturunun dəyiş-
məsi ilə bağlı olan El
Nino hadisəsi səbəb olacaq.

Amerikada El Nino səbəbiylə Panama kanalını qidalandıran Qatun gölü quruyub. Kanalda suyun səviyyəsi aşağı düşüb, onun keçiriciliyi nəzərəcarpacaq dərəcədə azalıb.

Milli Okean və Atmosfer Administrasiyasının baş alimi Maykl Makfaden bildirib ki, Sakit Okeanın istiləşməsi ilə planetlərin səthinin temperaturunun yüksəlməsi arasında gecikmə var, ona görə də El Nino-nun ikinci ili adətən birinci ildən daha isti olur. Ümumdünya Təşkilatının əməkdaşları Cənubi Amerika və Mərkəzi və Şərqi Asiyada qış aylarında yağıntıların artacağını, həmçinin quraqlıq və ya daşqınları proqnozlaşdırırlar.

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə Mərkəzi

ELAN

Bank “BTB” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarının növbədən-kənar ümumi yığıncağı 20.02.2024-cü il tarixində saat 11:00-da Bankın Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Yusif Səfərov, 27 ünvanında yerləşən Baş ofisində keçiriləcəkdir. Yığıncaqda aşağıdakı məsələlərin müzakirəsi nəzərdə tutulmuşdur:

1. Bank “BTB” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Nizamnamə kapitalının 5 mln. manat məbləğində artırılması haqqında.
2. Bank “BTB” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Müşahidə Şurasının tərkibində dəyişiklik edilməsi haqqında.
3. Digər məsələlər.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 2700